

Svanenmärkning av

Bil-, båt- och tågårsprodukter

Remiss av förslag till version 6.0 • 16 december 2019 – 28 februari 2020

Innehåll

1	Miljöpåverkan av bil-, båt- och tågvårdsprodukter	4
2	Motivering av kraven	6
2.1	Produktgruppsdefinition	6
3	Generella krav	7
4	Krav på ingående ämnen	11
5	Ekotoxicitet och bionedbrytbarhet	27
6	Tilläggskrav på spolarvätska	30
7	Förpackningar och användarinformation	33
8	Effektivitet	38
9	Kvalitets- och myndighetskrav	40
10	Områden utan krav	41
11	Ändringar jämfört med tidigare generation	41

013 Bil-, båt- och tågvårdsprodukter, version 6.0, 16 december 2019

Observera. I detta bakgrundsdocument förekommer större sammanhängande textavsnitt på flera olika skandinaviska språk. Orsaken är att Nordisk Miljömärknings kriterier utvecklas i ett nordiskt samarbete, där alla länder är med i processen.

Nordisk Miljömärkning anser att denna variation i språken, så länge det handlar om större sammanhängande avsnitt, kan betraktas som en bekräftelse på det nordiska samarbete som är styrkan i utvecklingen av Svanens kriterier.

Adresser

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag har ansvaret för det officiella miljömärket Svanen på uppdrag av respektive lands regering. För mer information se webbplatserna:

Danmark

Miljömärkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150
Nordhavn Fischersgade 56,
DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Detta dokument får
kopieras endast i sin
helhet och utan någon
form av ändring. Citat
får göras om källan,
Nordisk
Miljömärkning,
omnämns.

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkonens gata 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

1 Miljöpåverkan av bil-, båt- och tågvårdsprodukter

Tabellen nedan visar en samlad analys av produktgruppen i förhållande till MEKA och RPS. MEKA står för material, energi, kemikalier och annat medan RPS betyder relevans, potential och styrbarhet. MEKA-analysen beskriver produktgruppens miljöbelastning och bidrar därför huvudsakligen till relevansen i den efterföljande RPS-analysen. Relevansen bedöms utifrån vilka miljöproblem som finns för produktgruppen och hur omfattande de är. Potentialen bedöms med avseende på möjlig miljövinst inom den specifika produktgruppen. Styrbarheten bedöms utifrån huruvida miljömärkningen Svanen kan åtgärda miljöproblemen.

Alla områden i MEKA-analysen som värderas ha hög RPS är grönmarkerade. Nordisk Miljömärkning ställer krav på alla områden med hög RPS i kriterierna för Svanenmärkning av bil-, båt- och tågvårdsprodukter. Detta beskrivs närmare längre ned.

Tabell 1 Analys av produktgruppen i förhållande till MEKA och RPS

	Materialfas	Produktionsfas	Bruksfas	Avfallsfas	Transport
Material	Förpackningsmaterial	Produktion av förpackningar: Behandlingsbehållare och rör	Det man rengör och polerar med (svamp, borste, högtryckstvätt, trasa)	Förpackningar förbränns, återanvänds eller recirkuleras	Lastpallar, inplastning eller kartong
Energi	Råvaruproduktion, energi till utvinning av olja/veg. olja och därmed utsläpp av CO ₂	Energi-användning och CO ₂ -utsläpp under processen (framställning av förpackningar och blandning av kemikalierna)	Professionell användare: El för tvätthallen (inkl. varmvatten) Konsument: El till varmvatten	Vattenreningsverk (rening av avloppsvatten) Energi från förbränning av förpackningar	Transport av råvaror och färdiga produkter
Kemikalier	Utvinning av tensider, etanol och andra råvaror från olja eller plantor (förnybara resurser)	Kemikalier till tvätt av utrustningen mellan batcher och olja till underhåll av maskiner	Professionell användare och konsument: Generering av POCP	Nedbrytbarhet, allergi (konservering och parfym), fara för vattenmiljön, dosering / överdosering	Inga kemikalier i transportfasen
Annat	Arbetsmiljö och ekosystem	Arbetsmiljö, ledningssystem	Proffs och konsument: arbetsmiljö (inkl. allergi), effektivitet	Toxisk trafikfilm (oljefilm med partiklar från vägbanan och avgaser)	Ecodriving och logistik

För bil-, båt- och tågvårdsprodukter som inte används i tvätthallar är risken stor att de släpps direkt ut i vattenmiljön utan att passera en reningsanläggning. Spolarvätska leds alltid direkt till recipienten. Det handlar dessutom produkter som är avsedda att rengöra/polera objekt som utsätts för kraftig besmutning i form av exempelvis oljerester, smuts från vägar och räls samt tång och alger. Egenskaper som biologisk nedbrytbarhet, både aerobt och anaerobt,

bioackumulerbarhet och ekotoxicitet för vattenlevande organismer är därför viktiga miljöparametrar för alla ingredienser.

De ingående ämnenas förmåga att bilda marknära ozon genom fotokemiska reaktioner är ett annat miljöproblem som behandlas i kriterierna.

I bil-, båt- och tågårsprodukter är de flesta råvarorna organiska ämnen. Det används både förnybara och icke förnybara organiska råvaror samt råvaror som är syntetiserade från både förnybara och icke förnybara källor. I det långa loppet är mängden icke förnybara råmaterial begränsad eftersom de utvinns ur fossil olja. Förnybara råvaror fylls däremot på genom naturliga processer, men det är viktigt att de produceras hållbart för att minska miljöpåverkan. Möjliga negativa effekter vid icke hållbar produktion av förnybara råvaror är bland annat användning av miljöfarliga bekämpningsmedel, genmodifiering och användning av landområden som ursprungligen är viktiga biotoper så som regnskog eller som skulle kunna användas till livsmedelsproduktion. Nordisk Miljömärkning ställer därför krav som sätter fokus på inköp av hållbara förnybara råvaror.

Miljöpåverkan beror på hur och var produkterna används. Därför är det nödvändigt med användarinformation om exempelvis dosering och val av tvättplats. Det är viktigt att Svanenmärkta produkter är lika bra eller bättre än andra konkurrerande produkter och kriterierna innehåller därför krav på produkternas effektivitet.

EU-kommisionen skriver i sin handlingsplan "Closing the loop – An EU action plan for the Circular Economy"¹ att övergången till en mer cirkulär ekonomi är ett viktigt bidrag till EU:s arbete med att utveckla en hållbar, koldioxidsnål, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Handlingsplanen har ett tydligt fokus på och återvinning, särskilt när det gäller förpackningsmaterial. Nordisk Miljömärkning ställer därför ambitiösa förpackningskrav som stöder återvinning och cirkulär ekonomi.

Nedan beskrivs Svanenmärkning av bil-, båt- och tågårsprodukter i förhållande till FN:s hållbarhetsmål.

Mål 12: Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Svanenmärkningen bidrar aktivt till att uppfylla mål 12 om att "Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster".

Svanenmärkta bil-, båt- och tågårsprodukter har en minskad miljöbelastning från både produktion, användning och återvinning.

Svanenmärkta bil-, båt- och tågårsprodukter bidrar till mål 12 på följande sätt:

¹ European Commission. 2015. Closing the loop - An EU action plan for the Circular Economy.

- Strikta kemikaliekrav på exempelvis biologisk nedbrytbarhet och ekotoxicitet säkerställer minimala utsläpp av akvatiskt toxiska och svårnedbrytbara ämnen till jord- och vattenmiljön.
- Strikta kemikaliekrav minskar också mängden farliga ämnen och främjar ett hälsosamt liv för alla. Exempelvis är alla ämnen som klassificeras som cancerframkallande, mutagena, reproduktstörande eller allergiframkallande och de som EU listar som möjliga hormonstörande ämnen, förbjudna.
- Krav som begränsar användningen av lättflyktiga organiska föreningar minskar bildning av marknära ozon och bidrar därmed till en bättre luftkvalitet.
- Krav på återvinningsdesign av förpackningar och förslutningar tillåter att materialet kan återvinnas efter användning och därmed stödja cirkulär ekonomi.
- Fokus på ökad användning av hållbara förnybara råvaror bidrar till hållbar förvaltning och effektiv användning av naturresurser.

2 Motivering av kraven

Detta kapitel presenterar förslag på nya och reviderade krav, och förklarar bakgrunden till kraven, valda kravnivåer och eventuella ändringar från generation 5. Bilagorna som det refereras till är bilagorna i kriteriedokumentet ”Svanenmärkning av bil-, båt- och tågårsprodukter”.

2.1 Produktgruppsdefinition

Produkter som har en rengörande effekt (t.ex. avfettningsmedel, schampo och spolarvätska) och/eller polerande funktion (t.ex. vax och poleringsmedel) för skötsel av bilar, bussar, lastbilar, båtar, skepp, tåg och andra spårgående transportmedel kan Svanenmärkas.

Både konsumentprodukter och produkter för professionell användning kan Svanenmärkas.

Avrinningsmedel för automatiska tvättanläggningar för transportmedel kan endast Svanenmärkas om de ingår i ett system tillsammans med andra Svanenmärkta rengörande eller polerande produkter för automattvätt. Samtliga produkter i systemet måste vara Svanenmärkta.

Endast sprejer med skummunstycke kan Svanenmärkas.

Kriterierna omfattar inte rengörande/polerande produkter som främst riktar sig till andra användningsområden än skötsel av bilar, bussar, lastbilar, båtar, skepp, tåg och andra spårgående transportmedel.

Specialprodukter såsom rostskyddsmedel, borttagningsmedel för påväxt på båtbottnar, båtbottnfärger, träolja och redskap för mekanisk rengöring (t.ex. tvättsvampar, borstar, trasor eller liknande) kan inte Svanenmärkas i enlighet med dessa krav.

Produktgruppen har blivit utvidgad med produkter för tåg och andra spårgående transportmedel i samband med revisionen till kriteriegeneration 6.

3 Generella krav

Kraven i kriteriedokumentet och tillhörande bilagor gäller för samtliga ingående ämnen i Svanenmärkta bil-, båt- och tågvårdsprodukter. Föroreningar räknas inte som ingående ämnen och undantas därmed kraven.

Ingående ämnen och föroreningar definieras enligt nedan, om inte annat anges i de enskilda kraven.

- Ingående ämnen: Alla ämnen i den Svanenmärkta produkten, inklusive tillsatta additiv (t.ex. konserveringsmedel och stabilisatorer) från råvarorna. Kända avspaltningsprodukter från ingående ämnen (t.ex. formaldehyd, arylamin, in situ-genererade konserveringsmedel) räknas också som ingående ämnen.
- Föroreningar: Rester från produktionen inkl. råvaruproduktionen som återfinns i en råvara eller den färdiga Svanenmärkta produkten motsvarande koncentrationer <100,0 ppm (<0,01000 viktprocent, <100,0 mg/kg).
- Föroreningar i en råvara i koncentrationer ≥ 10000 ppm ($\geq 1,000$ viktprocent, ≥ 10000 mg/kg) i råvaran räknas alltid som ingående ämnen, oavsett koncentrationen i den Svanenmärkta produkten.

Exempel på vad som räknas som föroreningar är resthalter av följande: Reagenser inklusive monomerer, katalysatorer, biprodukter, ”scavengers” (dvs. kemikalier som används för att eliminera/minimera oönskade ämnen), rengöringsmedel till produktionsutrustning, ”carry-over” från andra eller tidigare produktionslinjer.

O1 Beskrivning av produkten

Ansökaren ska uppge följande information om produkten:

- Beskrivning av produktens användningsområde.
- Om produkten är avsedd för konsumenter eller professionell användning.
- Om produkten är avsedd för manuell tvätt eller automattvätt och om den ingår i ett system tillsammans med andra Svanenmärkta rengörande eller polerande produkter för automattvätt.
- Produktens dosering angiven som g/liter brukslösning. Redogör för hur detta värde är framtaget utifrån rekommenderad dosering på etikett/produktblad.

Beskrivning av produkten i enlighet med bilaga 1.

Produktblad och etikett kan skickas in som en del av dokumentationen.

Bakgrunden till krav O1

En beskrivning av produkten enligt krav O1 behövs för att Nordisk Miljömärkning ska kunna värdera om den omfattas av produktgruppsdefinitionen.

Kravet är uppdaterat i förhållande till kriteriegeneration 5 med avseende på att det ska redogöras för hur produktens dosering i g/liter brukslösning är framtagen utifrån rekommenderad dosering på etikett/produktblad.

O2 Recept

Ansökaren ska ange fullständigt recept för produkten. Receptet ska innehålla följande information för varje ingående råvara:

- Handelsnamn
- Kemiskt namn för huvudkomponent och eventuella additiver (t.ex. färgämnen, konserveringsmedel och stabilisatorer)
- Ingående mängd (både med och utan lösningsmedel, t.ex. vatten)
- CAS-nr / EC-nr
- Funktion
- DID-nr* för ämnen som kan placeras in på DID-listan

* *DID-nummer är nummer för ingrediensen på DID-listan, version 2016 eller senare, som används vid beräkning av kemikaliekrav. DID-listan kan hämtas från Nordisk Miljömärknings hemsidor, se adresser på sidan 3.*

- Fullständigt recept för produkten i enlighet med kravet. Nordisk Miljömärknings beräkningsark kan användas. Det kan hämtas från våra hemsidor.
- Säkerhetsdatablad för varje råvara enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, förordning 1907/2006/EF).

Bakgrunden till krav O2

Nordisk Miljömärkning behöver fullständigt recept för produkten för att kunna kontrollera om den uppfyller kraven.

Kravet är oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna.

O3 Hållbara råvaror

Licensinnehavaren ska dokumentera att den arbetar med att öka sina inköp av hållbara förnybara råvaror och/eller att den kräver att producenten arbetar med att öka sina inköp av hållbara förnybara råvaror i Svanenmärkta bil-, båt- och tågvårdsprodukter. Det kan exempelvis göras genom att främja certifierade råvaror, undvika problematiska råvaror, byta fossila råvaror till hållbara råvaror eller öka andelen palmolja som är certifierad med RSPO (Round Table for Sustainable Palm Oil). Målen ska vara kvantitativa, tidsbaserade och fastställda av företagsledningen.

Förnybar råvara definieras som en råvara som kommer från biologiskt material som kontinuerligt förnyas i naturen inom en kortare framtid, t.ex. spannmål och trä (Europeisk standard EN 16575:2014).

- ☒ Policy eller motsvarande dokumentation på licensinnehavarens arbete för hållbara förnybara råvaror i Svanenmärkta produkter, inklusive kvantitativa och tidsbaserade mål som är fastställda av företagsledningen.

Bakgrunden till krav O3

I bil-, båt- och tågvrårdsprodukter används ingående ämnen från både förnybara och icke förnybara organiska råmaterial. Med förnybara råvaror menas här både vegetabiliska och animaliska råvaror, exempelvis palmolja, kokosolja, rapsolja och bivax. Därtill förekommer mineraler som delar i organiska råvaror och i exempelvis pigment.

De förnybara basmaterial som används i bil-, båt- och tågvrårdsprodukter är vanligen olika oljor, fetter och sukros från sockerrör. De används för att producera bland annat tensider och lösningsmedel.

Nordisk Miljömärkning arbetar generellt med att främja förnybara råvaror framför fossila. Syftet med kravet är att öka fokus på råmaterialens ursprung och att licensinnehavaren ska öka sina inköp av hållbara förnybara råvaror. Andelen hållbara förnybara råvaror i Svanenmärkta bil-, båt- och tågvrårdsprodukter förväntas därför öka under kriteriernas giltighetstid.

Kravet gäller för de Svanenmärkta produkterna och inte för hela företaget eftersom Svanenmärkningen är en produktmärkning och inte en märkning av hela företag. Nordisk Miljömärkning kan dock godkänna policys på företagsnivå.

Kravet är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

O4 Klassificering av produkten

Produkten får inte vara klassificerad enligt tabell 2.

Tabell 2 Klassificering av produkt

CLP-förordning 1272/2008:		
Faroklass	Kod för faroklass och kategori	Faroangivelsekod och kompletterande faroangivelse
Farligt för vattenmiljön	Aquatic Acute 1	H400
	Aquatic Chronic 1	H410
	Aquatic Chronic 2	H411
	Aquatic Chronic 3	H412
	Aquatic Chronic 4	H413
Farligt för ozonskiktet	Ozone	H420
Cancerogenitet*	Carc. 1A eller 1B	H350
	Carc. 2	H351
Mutagenitet i könsceller*	Muta. 1A eller 1B	H340
	Muta. 2	H341
Reproduktionstoxicitet*	Repr. 1A eller 1B	H360
	Repr. 2	H361
	Lact.	H362
Akut toxicitet	Acute Tox. 1 eller 2	H300
	Acute Tox. 1 eller 2	H310

	Acute Tox. 1 eller 2 Acute Tox. 3 Acute Tox. 3 Acute Tox. 3 Acute Tox. 4 Acute Tox. 4 Acute Tox. 4	H330 H301 H311 H331 H302 H312 H332 Undantag: Produkter till professionell användning kan vara klassificerade med H302.
Specifik organtoxicitet: enstaka exponering och upprepad exponering	STOT SE 1 STOT SE 2 STOT RE 1 STOT RE 2	H370 H371 H372 H373
Frätande eller irriterande på huden	Skin Corr. 1A, 1B eller 1C	H314 Undantag: Professionella produkter för automattvätt kan vara klassificerade med H314 om klassificeringen beror på pH.
Fara vid aspiration	Asp. Tox. 1	H304 Undantag: Produkter till professionell användning kan vara klassificerade med H304.
Luftvägs- eller hudsensibilisering**	Resp. Sens. 1, 1A eller 1B Skin sens. 1, 1A eller 1B	H334 H317
Explosiv		H240
Extremt brandfarlig		H224 Undantag: Spolarvätska kan vara klassificerad med H224.
Mycket brandfarlig		H225 Undantag: Spolarvätska kan vara klassificerad med H225.

Var uppmärksam på att det är producenten som är ansvarig för klassificeringen.

* Inklusivt alla kombinationer med angiven exponeringsväg och angiven specifik effekt. Exempelvis täcker H350 även klassificeringen H350i.

** Produkter som är märkta med EUH208 "Innehåller (namnet på det sensibiliserande ämnet). Kan orsaka en allergisk reaktion" kan inte Svanenmärkas.

- Säkerhetsdatablad för produkt enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, förordning 1907/2006/EF).
- Bilaga 2 för produkten eller motsvarande intyg ifyllt och undertecknat.
- Om undantag görs för H302 och/eller H304: Bekräftelse på att produkten är avsedd för professionell användning.
- Om undantag görs för H314: Dokumentation som styrker att klassificeringen beror på pH.

Bakgrunden till krav O4

Nordisk Miljömärkning ställer krav på miljö- och hälsoklassificering av produkter för att säkerställa att produkter som är toxiska eller farliga för miljö och hälsa inte kan Svanemärkas.

Profesjonelle produkter er unntatt fra en del av klassifiseringskravene (kun helsekrav, ikke miljøkrav) fordi brukeren ikke kommer i kontakt med produktene (dette på grunn av emballasjens utforming eller ved at produktene brukes på lukkede/automatiske vaskeanlegg).

Spylevæske er unntatt klassifiseringer for brannfare, da de av funksjonsmessige årsaker må inneholde alkohol.

Kravet är i huvudsak oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna. För att tydligt signalera att CRM-ämnen är oönskade är dessa klassificeringar förbjudna även på produktnivå, utöver råvarunivå. Dessutom kan inte produkter märkta med EUH208 "Innehåller (namnet på det sensibiliserande ämnet). Kan orsaka en allergisk reaktion" Svanemärkas. Detta är i linje med kraven för andra kemtekniska produktgrupper.

4 Krav på ingående ämnen

O5 Klassificering av ingående ämnen

Ingående ämnen får inte vara klassificerade enligt tabell 3.

Tabell 3 Klassificering av ingående ämnen

CLP-förordning 1272/2008:		
Faroklass	Kod för faroklass och kategori	Faroangivelsekod
Cancerogenitet*	Carc. 1A eller 1B Carc. 2	H350 H351**
Mutagenitet i könsceller*	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoxicitet*	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362
Luftvägs- eller hudsensibilisering***	Resp. Sens. 1, 1A eller 1B Skin Sens. 1, 1A eller 1B	H334 H317

* Inklusivt alla kombinationer med angiven exponeringsväg och angiven specifik effekt. Exempelvis täcker H350 även klassificeringen H350i.

** Komplexbildare av typen MGDA och GLDA kan innehålla föroreningar av NTA i råvaran i koncentrationer under 0,2 %, om koncentrationen NTA i produkten är under 0,1 %.

*** Undantag från klassificeringen:

- Professionella produkter för automatvätt om förpackningen är utformad så att användaren inte riskerar att komma i kontakt med produkten.
- Parfymer, se egna krav i O8.
- Sensibiliserande konserveringsmedel, se egna krav i O9.

- ☒ Säkerhetsdatablad för varje råvara enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, förordning 1907/2006/EF).
- ☒ Bilaga 2 för produkten och bilaga 3 för samtliga råvaror eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.
- ☒ För professionella produkter för automattvätt som undantas från H334 och/eller H317: Dokumentation som visar att förpackningen är utformad så att användaren inte riskerar att komma i kontakt med produkten.

Bakgrunden till krav O5

Kravet är en sammanslagning av två tidigare krav på allergiframkallande ämnen respektive CMR-ämnen och innebär att ingående ämnen inte får vara klassificerade som cancerogena, mutagena, reproduktionsskadliga eller sensibiliserande.

Att utesluta CMR-ämnen är en viktig parameter ur hälsosynpunkt.

Komplexbildare som ersätter EDTA (GLDA och MGDA) innehåller små mängder av NTA som rester från råvaruproduktion. NTA som förorening i komplexbildare undantas därför kravet men med begränsningen att koncentrationen ska vara under 0,2 % i råvaran och under 0,1 % i slutprodukten - som är "best practise" i branschen idag.

Nordisk Miljömärkning vill minimera mängden sensibiliserande ämnen i produkterna för att minska risken för allergier. Vid manuell användning av bil-, båt- och tågvårdsprodukter kan produkterna komma i direktkontakt med händerna. Professionella produkter för automattvätt undantas från kravet om förpackningen är utformad så att användaren inte riskerar att komma i kontakt med produkten. Parfymer och sensibiliserande konserveringsmedel undantas från kravet. Se egna krav på dessa ämnen i krav O8 respektive O9.

Kravet är skärpt i förhållande till kriteriegeneration 5 med hänsyn till sensibiliserande ämnen och att en gräns för hur mycket NTA som får finnas i råvaran är införd.

O6 Organiska ämnen, nedbrytbarhet

Samtliga organiska ämnen och deras nedbrytningsprodukter ska vara:

- a) Lätt aerobt nedbrytbara i enlighet med OECD guidelines nr 301 A-F eller annan motsvarande metod (tensider är undantagna från krav på 10-dagarsfönstret).
- b) Anaerobt nedbrytbara i enlighet med ISO 11734 eller annan motsvarande metod.

Andra vetenskapligt accepterade testmetoder kan användas om testresultatet är värderat av en opartisk instans och kontrollerat av Nordisk Miljömärkning.

Följande föreningar är undantagna från kravet på nedbrytbarhet:

- icke-klorerade polymerer
- icke-klorerade naturliga och syntetiska vaxer*
- konserveringsmedel
- parfymer (se krav O8)

- färgämnen i spolarvätska
- färgämnen i professionella produkter
- denatureringsmedel i etanol

* *Var uppmärksam på definitionen av och förbud mot mikroplast i krav 07.*

- ☒ Den aeroba och anaeroba nedbrytbarheten för samtliga organiska ämnen i produkten med hänvisning till DID-listan, version 2016 eller senare. För ämnen som inte finns på DID-listan, eller när data på DID-listan saknas, ska den tillhörande dokumentationen skickas in. Se bilaga 4 för testmetoder och analyslaboratorier. Om en förening undantas från kravet på nedbrytbarhet, ange vilket undantag som den faller in under.

Bakgrunden till krav O6

Kravet på nedbrytbarhet av organiska ämnen ger miljömärkta produkter som helhet en bra nedbrytningsprofil och minskar den möjliga ackumuleringen av svårnedbrytbara ämnen i avloppsslam och i andra relevanta fickor i miljön.

På vissa ställen används slam som jordförbättringsmedel och då är det viktigt att slammet innehåller så låga halter som möjligt av svårnedbrytbara ämnen.

Exempel på ämnen som kan användas i bil-, båt- och tågvårdsprodukter och som inte är lätt nedbrytbara (aNBO) är LAS, APEO och APD. Dessa ämnen finns även med på listan över ämnen som inte får ingå i produkten, se krav O7, för att tydliggöra att de är oönskade ämnen i Svanenmärkta produkter.

Organiska ämnen med dålig nedbrytbarhet stannar kvar länge i miljön och ökar därmed riskerna för att naturen ska skadas. Snabb nedbrytbarhet under aeroba och anaeroba förhållanden är därför önskvärt, speciellt med tanke på ämnen som i tillägg har andra negativa miljö- eller hälsoegenskaper (kända eller okända).

Noen förbindelser som det er behov for i denne produktgruppen er unntatt fra kravet om nedbrytbarhet, da Nordisk Miljømerking per i dag ikke kjenner relevante substituentter.

Kravet är oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna.

O7 Ämnen som inte får ingå i produkten

- Färgämnen

Undantag: Produkter för professionell användning och spolarvätska kan innehålla färgämnen.

- Linjära alkylbensensulfonater (LAS)
- Alkylfenoletoxylater (APEO) och/eller alkylfenolderivat (APD)
- EDTA (ethylenediaminetetraacetic acid) och dess salter samt DTPA (dietylenetriaminepentaacetat)
- Kvartenära ammoniumsalter som inte är lätt nedbrytbara
- Organiska klorföreningar och hypokloriter
- Benzalkoniumklorid
- MG (metyldibromoglutaronitrile, CAS-nr 35691-65-7)
- MI (metylisotiazolinon, CAS-nr 2682-20-4)

- Nitromusker och polycykliska muskföreningar
- Ftalater
- Halogenerade och/eller aromatiska lösningsmedel
- Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFAS)
- BHT (butylated hydroxytoluene, CAS-nr 128-37-0)

Undantag: Parfymen kan innehålla < 100 ppm BHT förutsatt att halten i slutprodukten inte överstiger 1 ppm.

- D4 (oktametylcyclotetrasiloxan, CAS-nr 556-67-2)
- D5 (dekametylcyklopentasiloxan, CAS-nr 541-02-6)
- D6 (dodecamethylcyclohexasiloxane, CAS-nr 540-97-6)
- HMDS (hexamethyldisiloxane, CAS-nr 107-46-0)

Föreningar av D4, D5, D6 och HMDS i silikonråvaror i koncentrationer över 0,10 % räknas alltid som ingående ämnen.

- Mikroplast

Mikroplast definieras enligt ECHA: s arbetsdefinition som används i ECHA: s begränsningsförslag för avsiktligt tillsatt mikroplast: material bestående av fasta polymerinnehållande partiklar, till vilka tillsatser eller andra ämnen kan ha tillsatts, och där $\geq 1\%$ vikt / vikt partiklar har (i) alla dimensioner $1 \text{ nm} \leq x \leq 5 \text{ mm}$, eller (ii), för fibrer, en längd av $3 \text{ nm} \leq x \leq 15 \text{ mm}$ och ett längd till diameterförhållande > 3 .

Polymerer som förekommer i naturen som inte har modifierats kemiskt (annat än genom hydrolysis) undantas, liksom polymerer som är (bio) nedbrytbara såsom anges i kriterierna för begränsningsförslag i bilaga X.

- Hormonstörande ämnen enligt följande:
 - Ämnen som anses vara potentiellt hormonstörande enligt EU-kommissionens Endocrine Disruptor priority list, category 1 och 2, eller kommande prioriteringslistor från EU-kommissionen.
https://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (Appendix L, page 238 onwards)
 - Ämnen som identifierats uppfylla eller troligen uppfylla WHO:s definition av ett hormonstörande ämne av danska Centre on Endocrine Disruptors (CeHoS).
http://www.cend.dk/files/DK_ED-list-final_2018.pdf (tabell 8 och 13), eller senare publikationer
 - Ämnen som identifierats som hormonstörande enligt de vetenskapliga kriterierna i biocidförordningen (EU 2017/2100) eller växtskyddsmedelsförordningen (EU 2018/605).
 - Ämnen som identifierats som hormonstörande av ECHA's ED Expert Group: <https://echa.europa.eu/fi/ed-assessment>
- Ämnen som har evaluerats i EU att vara PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very

bioaccumulable), i enlighet med kriterierna i bilaga XIII i REACH, samt ämnen som inte utretts ännu men som uppfyller dessa kriterier.

- Ämnen som värderas som "Substances of very high concern", som finns på kandidatlistan: <https://echa.europa.eu/candidate-list-table>.
- Ämnen på REACH Annex XVII (lista över begränsningar).
- Nanomaterial/-partiklar

Nanomaterial/-partiklar definieras enligt EU kommissionens definition av nanomaterial daterat den 18 oktober 2011, "Ett naturligt, oavsiktligt framställt eller avsiktligt tillverkat material som innehåller partiklar i fritt tillstånd eller i form av aggregat eller agglomerat och där minst 50 % av partiklarna i antalsstorleksfördelningen har en eller flera yttre dimensioner i storleksintervallet 1–100 nm". Exempel är ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag och laponite med partiklar i nanostorlek i koncentration över 50 %. Polymeremulsioner räknas inte som nanomaterial.

- Bilaga 2 för produkten och bilaga 3 för samtliga råvaror eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.

Bakgrunden till krav O7

I dette kravet forbys generelt stoffer som man vet eller frykter har negative miljø- og helseeffekter - men som ikke fanges opp av andre krav. Enkelte av stoffene forbys riktignok også i andre krav, men er satt her for å tydeliggjøre og minimere faren for misforståelser.

Fargestoffer

Farve tilsættes som oftest af æstetiske årsager, men i nogle tilfælde hævdes det at være for at gøre korrekt dosering lettere. Der findes få undersøgelser som beskriver sundheds- og miljøegenskaberne ved farver. Generelt anses farver som nødvendige for produktets funktion og udelukkes derfor i produkter til konsumentbrug. Kravet gjelder ikke spyler væsker, da farge gjør det lettere å se under påfylling når den lyse spyler væsketanken er full.

Kravet är oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna.

Lineære alkylbensulfonater (LAS)

Lineære alkylbensulfonater (LAS) er giftige for vandlevende organismer og ikke nedbrydbare i anaerobt miljø. LAS utelukkes i krav O6, men er likevel inkludert i listen over stoffer som ikke får inngå i Svanemerkede bil-, båt- og togpleiemidler, for å tydeliggjøre at LAS er et uønsket stoff.

Kravet är oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna.

APEO och APD

Alkylfenoletoxylater (APEO) och/eller alkylfenolderivat (APD) är en grupp svårnedbrytbara tensider som har visat hormonstörande egenskaper. Ämnena är

utfasade i de flesta produkter genom lagstiftning. APEO och APD utesluts även genom krav O6.

Kravet är oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna.

EDTA (Ethylenediaminetetraacetic acid) och dess salter samt DTPA (dietylenetriaminopentaacetat)

EDTA används som komplexbildare i många kemisk-tekniska produkter. EDTA och dess salter samt DTPA är inte lätt nedbrytbara. I dag finns det mer miljöanpassade alternativ som är nedbrytbara och som kan ersätta EDTA, exempelvis MGDA (metylglycindiättiksyra).

Kravet är oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna.

Kvartenära ammoniumsalter som inte är lätt nedbrytbara

Kvartenära ammoniumföreningar av katjoniska tensider som inte är lätt nedbrytbara utesluts. Det finns undergrupper (t.ex. esterquats) med goda miljöegenskaper, vilka inte utesluts. Kvartenära ammoniumföreningar är ofta mycket giftiga för vattenlevande organismer och om de dessutom inte är lätt nedbrytbara resulterar det i miljöfaroklassificering med H411 eller H412. Kvartenära ammoniumföreningar kopplas samman med bakterieresistens mot antibiotika² och kan främja vissa typer av allergier.

Kravet är samma som i generation 5.

Organiska klorföreningar och hypokloriter

Reaktive klorförbindelser som natriumhypoklorit eller organiske klorholdige forbindelser som triclosan bruges som desinficerende/antibakterielle stoffer. De kan være eller føre til dannelsen af giftige, vanskeligt nedbrydelige og bioakkumulerende stoffer. De kan også føre til resistens hos bakterier, både mod biocider og mod antibiotika.

Det är ovanligt att dessa ämnen förekommer i bil-, båt- och tågvårdsprodukter, men Nordisk Miljömärkning inkluderar dem i kravet för att säkerställa att de inte förekommer i Svanenmärkta produkter.

Kravet är samma som i generation 5 - det vil si benevnelsen "reaktivt klor" er nå erstattet med "hypokloriter".

Benzalkoniumklorid

Benzalkoniumklorid er en kvartnær ammoniumforbindelse, som er lett nedbrytbar. Det er et biocid som er uønsket på grunn av sin giftighet og risiko for

² Buffet-Bataillon S., Tattevin, P., Bonnaure-Mallet, M, Jolivet-Goudeon, A. (2012). Emergence of resistance to antibacterial agents: the role of quaternary ammonium compounds—a critical review. *International Journal of Antimicrobial Agents* 39: 381– 389. DOI: 10.1016/j.ijantimicag.2012.01.011

resistensdannelse, da forbindelsen settes i forbindelse med bakterieresistens overfor antibiotika og kan fremme visse type allergier.

Kravet är samma som i generation 5.

MG (methyldibromoglutaronitrile)

MG (CAS-nr 35691-65-7) är ett mycket allergiframkallande ämne. MG har ingen harmoniserad klassificering men är oftast klassificerad med H302, H315, H317, H318 och H400. Eftersom MG inte har en harmoniserad klassificering är det för säkerhets skull inkluderad i kravet.

Kravet är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

MI (metylisotiazolinon)

Allergier mot konserveringsmedel, särskilt MI (CAS-nr 2682-20-4) har ökat de senaste åren och Nordisk Miljömärkning vill inte bidra till onödig exponering.

Kravet är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

Nitromusker och polycykliska muskföreningar

Nitromusker och polycykliska muskföreningar har i allmänhet oönskade hälso- och miljöegenskaper. Vissa sådana föreningar utesluts genom kravet på CMR-ämnen. Användningen av nitromusker och polycykliska muskföreningar är väldigt begränsad, men producenter utanför Europa tillverkar fortfarande exempelvis Musk Ambrette, som är förbjuden enligt IFRA. Att utesluta nitromusker och polycykliska musker är därför fortsatt relevant.

Nitromusker och polycykliska muskföreningar står listade här istället för i ett eget krav som i kriteriegeneration 5.

Phthalater

Phthalaterne er stadig problematiske med hensyn til sundhed og miljø. Det er således stadig relevant at opretholde et krav vedrørende phthalater, ligesom der ligger et potentiale i, at de erstattes af andre mindre problematiske stoffer.

Kravet är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

Halogenerte og/eller aromatiske løsningsmidler

Halogenerede organiske forbindelser omfatter mange miljø- og sundhedsskadelige stoffer, der er meget giftige for organismer i vand, kræftfremkaldende eller sundhedsskadelige på anden måde. De halogenerede organiske forbindelser er svært nedbrydelige i miljøet, hvilket øger risikoen for skadelige effekter fra stofferne. Flygtige organiske opløsningsmidler kan forårsage negative effekter på det jordnære ozonlag.

Kravet är samma som i generation 5 av kriterierna.

Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFAS)

Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFAS) förbys da de udgør en gruppe stoffer der er veldig persistente, oppkonsentreres i næringskjeden og kan ha flere negative helse- og miljøeffekter.

Kravet är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

BHT (butylated hydroxytoluene)

BHT (butylated hydroxytoluene, CAS-nr 128-37-0) klassificeras av vissa³ som muta, carc. och repr. och utesluts därmed via faroklassificeringen. Eftersom klassificeringen inte är harmoniserad finns BHT med på listan över ämnen som inte får ingå. Parfymer innehåller små mängder BHT som antioxidanter vilket säkrar stabiliteten av parfymblandningen. Parfymer kan därför innehålla < 100 ppm BHT förutsatt att halten i slutprodukten inte överstiger 1 ppm.

Kravet är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

D4 (oktametylcyclotetrasiloxan, D5 (dekametylcyklopentasiloxan), D6 (dodekametylcyclohexasiloxane) og HMDS (hexamethyldisiloxane)

Lavmolekylære, flygtige siloxaner (f.eks. D4 og D5) fordamper når de anvendes og kan spredtes over store afstande med luften. Cykliske siloxaner havde størst spredning i miljøet, særligt D4 og D5. D4 er klassificeret Aquatic Chronic 3 med H413 samt Repr. 2 med H361f. D5 er strukturelt beslægtet med D4 og er på de norske myndigheders liste over prioriterede farlige stoffer⁴. D5 er også under evaluering som PBT-stof, men der er endnu ingen konklusion. D4, D5 og den lineære siloxan HMDS kategoriseres som HPVC-kemikalie (kemikalie som fremstilles i store mængder) i EU. D6 är bioackumulerbar med BCF = 39874 / logKow = 9,06 och inte nedbrytbar (4,47 % på 28 dagar).⁵ I et svensk studie er D4, D5, D6 og HMDS fundet i 11 af 39 kvinders mælk⁶ samt at D4 i forsøg udført på rotter har vist tendens til at påvirke hormonproduktionen hos hunrotter⁷. Der foreligger ikke nogen økotoksikologiske data, men det forventes det at D6 har nogle egenskaber, som tilsvare D4 og D5. Eksempelvis forventes det, at D6 ved gentagen eksponering vil påvirke leveren⁸.

D4 förbjuds redan genom krav på klassificering av ingående ämnen (O5), men det är logiskt att nämna den här också. .

³ (ECHA, ei pvm), <http://mst.dk/virksomhed-myndighed/kemikalier/stoflister-og-databaser/vejledende-liste-til-selvklassificering-af-farlige-stoffer/>

⁴ (Miljøstatus, 2014)

⁵ (ECHA, 2015)

⁶ (Miljøstyrelsen, 2014)

⁷ (Miljøstyrelsen, 2014)

⁸ (Environment Canada, Health Canada, 2008), (Miljøstyrelsen, 2014)

Kravet er det samme som i generasjon 5, med unntak av D6, som er nytt.

Mikroplast

Nordisk Miljømerking har brukt ECHA's foreløpige definisjon av mikroplast. Dette fordi det er ønskelig å bruke en offisiell definisjon. Kravet vil kunne bli justert når ECHA's endelige definisjon er klar.

Generelt når mikroplast spyles ned i avløpet, så havner det ofte i slammet i renseanlegg, men passerer også gjennom. Om plastpartiklene fortsetter videre til innsjøer og hav, spises de opp av musling, fisk og andre dyr og forårsaker skader. En del mikroplast brytes siden gradvis ned av sollys til enda mindre partikler. Partiklene kan også absorbere skadelige forbindelser. Spesielt for bil- og båtpleiemidler er at de ofte anvendes utomhus, slik at kjemikalierne havner direkte i naturen. Det er derfor viktig å være ekstra forsiktige med hva som tillates.

Kravet er nytt i forhold til generation 5 av kriteriene.

Ämnen som anses vara potentiellt hormonstörande

Hormonstörande ämnen är ämnen som kan påverka det endokrina systemet hos levande organismer och deras avkommor. Hormoner styr ett antal viktiga processer inklusive reproduktion, utveckling och tillväxt. Förändringar i hormonbalansen kan ha negativa effekter som kan uppträda senare i livet. Utsläpp till vattenmiljön är en av de största källorna till spridning av hormonstörande ämnen.⁹

Nordisk Miljömärkning förbjuder användning av ämnen som anses vara potentiella hormonstörande, kategori 1 eller kategori 2 i linje med EU: s ursprungliga rapport om "hormonstörande ämnen"¹⁰ och senare studier¹¹.

EU-kommissionen har fastställt kriterier för hormonstörande egenskaper i förhållande till biocidförordningen (BPR), (EU 2017/2100) och

⁹ Miljøstatus i Norge (2008): Endocrine disrupters:

<http://www.miljostatus.no/Tema/Kjemikalier/Noenfarlige-kjemikalier/Hormonforstyrrende-stoffer/#D> (dated February 26 2009)

¹⁰ DG Environment (2002): Towards the establishment of a priority list of substances for further evaluation of their role in endocrine disruption. FINAL REPORT. European Commission DG ENV / BKH Consulting Engineers with TNO Nutrition and Food Research. 21 June 2000

¹¹ DG Environment. (2002): Endocrine disrupters: Study on gathering information on 435 substances with insufficient data.

http://ec.europa.eu/environment/endocrine/documents/bkh_report.pdf#page=1, European

Commission / DG ENV / WRc-NSF. (2002): Study on the scientific evaluation of 12 substances in the context of endocrine disrupter priority list of actions,

http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/wrc_report.pdf#page=29 DHI water and environment. (2007): Study on enhancing the Endocrine Disrupter priority list with a focus on low production volume chemicals. DG Environment.

http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf

växtskyddsmedelsförordningen (PPPR), (EU 2018/605). Nordisk Miljömärkning förbygger ämnen som har blitt identifiserade som hormonstörande enligt BPR og/eller PPPR.

För att säkerställa att alla relevanta ämnen ingår är ytterligare två listor inkluderade i kravet: Ämnen som identifierats uppfylla eller troligen uppfylla WHO:s definition av ett hormonstörande ämne av danska Centre on Endocrine Disrupters (CeHoS) og ämnen som identifierats som hormonstörande av ECHA's ED Expert Group.

Om exempelvis ED Expert group tar beslut om att något ämne på listorna inte är hormonstörande kan det undantas från kravet.

Observera att ämnen som ingår på kandidatlistan för hormonstörande egenskaper är uteslutna genom tidigare punkt.

Referensen til BPR og PPPR, CeHoS samt ED Expert group är ny för den här kriteriegenerationen.

Ämnen som har evaluerats i EU att vara PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable)

PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) og vPvB (very persistent and very bioaccumulable) er organiske stoffer som er definert i Annex XIII i REACH (Directive 1907/2006/EC). Nordisk Miljømerking ønsker generelt ikke slike stoffer.

De fleste PBT/vPvB blir automatisk ekskludert i krav O12 (Långtidseffekter på miljön). Ettersom visse, fremfor alt vPvB, kanskje ikke blir utelukket i henhold til krav O12, forbyr Nordisk Miljømerking disse.

Det står i kravet att ämnen som inte utretts ännu men som uppfyller kriterier för PBT og vPvB är också förbudna. Förbudet gäller alltså även för PBT- og vPvB-ämnen på SIN-listan som ännu inte finns på SVHC-listan.

Kravet är det samme som i generation 5 av kriterierna.

Kandidatlistan och SVHC, Substances of Very High Concern

SVHC, Substances of Very High Concern, er et begrep som beskriver de stoffer, som lever opp til kriteriene i REACH-forordningen artikkel 57, hvor det står: Stoffer, som er CMR (kategori 1A og 1B i henhold til CLP-forordningen), PBT-stoffer, vPvB-stoffer (se avsnitt under) samt stoffer som er hormonforstyrrende eller miljøskadelige uten å oppfylle kravene til PBT eller vPvB. SVHC kan tas opp på Kandidatlisten med henblikk på senere opptak på Godkendelseslisten. Det betyr, at stoffet blir underlagt regulering (forbud, utfasing eller annen form for begrensning). På grund av disse uønskede egenskaper forbyr Nordisk Miljømerking stoffer på kandidatlisten. Andre SVHC-stoffer tas hand om gjennom forbud mot PBT- og vPvB-stoffer samt krav til klassifisering og forbud mot hormonforstyrrende stoffer.

Kravet är samma som i generation 5 av kriterierna.

Ämnen på REACH Annex XVII (lista över begränsningar)

Ett ämne kan begränsas enligt REACH utan att ha varit på kandidatlistan först.

Listan över begränsade ämnen är inte beroende av kandidatlistan. För att säkerställa att ämnen som är begränsade i något användningsområde inte används i bil-, båt- och tågvårdsprodukter har Annex XVII (begränsningslista) tagits med på listan över ämnen som inte får ingå.

Kravet är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

Nanomaterial/-partikler

Også nanopartikler förbys. Det som skapar störst bekymring är bruk av nanopartikler som kan frigjøres, og dermed påvirke helse og miljø. Det er bekymring både hos myndigheter, miljøorganisasjoner og andre for mangelen på kunnskap om skadevirkninger på helse og miljø.

Definitionen av nanomaterial/-partiklar är uppdaterad i förhållande till generation 5 av kriterierna.

O8 Parfym

Kravet omfattar även parfymämnen i växtextrakt.

Parfym får inte ingå i konsumentprodukter* och professionella produkter för förtvätt, s.k. pre-wash.

Med produkter för förtvätt avses alkaliska avfettningar, kallavfettningar, mikroemulsioner, insektsborttagare och fälgrengöring.

För övriga produkter för professionell användning gäller följande:

- a) Parfym ska tillsättas enligt IFRA:s riktlinjer.

IFRA:s (International Fragrance Association) guidelines finns att läsa på www.ifraorg.org/

- b) Parfymämnen som är bedömda som sensibiliserande med faroangivelsen H317 och/eller H334 får ingå med högst 0,0100 % (100 ppm) per ämne i produkten**.
- c) Deklarationspliktiga parfymämnen får ingå med högst 0,0100 % (100 ppm) per ämne i produkten**.
- d) Parfymämnen i tabell 4 får ingå med högst 0,0100 % (100 ppm) per ämne i produkten.

Tabell 4 Övriga parfymämnen som får ingå med högst 100 ppm

INCI namn (eller parfymnamn i enlighet med CosIng)	CAS-nr
Cananga Odorata och Ylang-ylang oil	83863-30-3; 8006-81-3
Eugenia Caryophyllus Leaf / Flower oil	8000-34-8

Jasminum Grandiflorum / Officinale	84776-64-7; 90045-94-6; 8022-96-6
Myroxylon Pereirae	8007-00-9;
Santalum Album	84787-70-2; 8006-87-9
Turpentine oil	8006-64-2; 9005-90-7; 8052-14-0
Verbena absolute Cinnamomum cassia leaf oil/Cinnamomum zeylanicum, ext.	8024-12-02 8007-80- 5/84649-98-9

e) HICC, chloroatranol, atranol och lilial får inte ingå i produkten.

* *Spolarvätska får innehålla parfymer.*

** *Professionella produkter för automattvätt undantas från kravet om förpackningen är utformad så att användaren inte riskerar att komma i kontakt med produkten.*

- Bilaga 2 för produkten och bilaga 3 för samtliga råvaror eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.
- Parfymspecifikationer.
- Beräkning av mängden av de 26 allergenerna, ämnen klassificerade som H334 och/eller H317 och ämnen listade i tabell 4 i slutprodukten.
- För professionella produkter för automattvätt som undantas från krav b och c): Dokumentation som visar att förpackningen är utformad så att användaren inte riskerar att komma i kontakt med produkten.

Bakgrunden till krav O8

Parfymer är en ämnesgrupp som saknar rengörande och polerande effekt och samtidigt består av en mängd ingående ämnen med negativa hälsoaspekter och miljöeffekter. De flesta parfymer innehåller ämnen som är klassificerade med H334 och/eller H317 och många med ämnen som är klassificerade med H411, H412 eller H413. Enligt Videnscenter for Allergi (danska centret för forskning om allergier) finns det i princip ingen gräns för när en allergi orsakar problem¹². Vid manuell bil- och båtvård exponeras användaren för produkten och Nordisk Miljömärkning har därför valt att förbjuda parfymer i konsumentprodukter.

När det gäller tvätthallar efterfrågar konsumenterna ofta doft som en del av tvättupplevelsen. Därtill maskerar parfymer den lukt av stillastående avloppsvatten som kan förekomma i tvätthallar (både i automat- och GDS-tvättar). Ett totalförbud mot sensibiliserande parfymämnen i professionella produkter skulle sannolikt ge en betydligt mindre spridning av Svanenmärkta produkter på marknaden. Den totala hälso- och miljövinsten för miljömärkta produkter inom proffssegmentet skulle därmed minska. Nordisk Miljömärkning förbjuder därför inte parfymer i alla professionella produkter, men utesluter

¹² Personlig kontakt med Jeanne Duus, Videncenter for allergi, 2009.

parfumer i produkter för förtvätt, s.k. pre wash. Med produkter för förtvätt avses alkaliska avfettningar, kallavfettningar, mikroemulsioner, insektsborttagare och fälgrengöring. På så vis bidrar Nordisk Miljömärkning till att minska användningen av parfumer men möjliggör doft som en del av upplevelsen.

a) Uppfyllande av IFRA:s (International Fragrance Association) 73 riktlinjer säkerställer att tillverkning, hantering och användning av parfumer i produkterna uppfyller specifika standarder med avseende på förbjudna substanser, begränsad användning och renhet.

b och c) Begränsningen av sensibiliserande och deklarationspliktiga parfymämnen syftar till att minska risken för allergier vid användning av Svanenmärkta bil-, båt- och tågvårdsprodukter. Professionella produkter för automattvätt undantas från kravet om förpackningen är utformad så att användaren inte riskerar att komma i kontakt med produkten.

d) Kravet omfattar stoffer som för nyligt er vurderet til at være sensibiliserende. I juni 2012 kom en ny ”opinion” fra EU’s videnskabelige komite, SCCS, hvor det fastslås at 127 stoffer bør deklareres på produkterne i stedet for de nuværende 26 stoffer, ”Scientific Committee on Consumer Safety SCCS OPINION on Fragrance allergens in cosmetic products (SCCS/1459/11)”¹³. I denne rapport anbefaler SCCS, at alle de parfumestoffer som de har fundet bevis for at være mulige allergener skal deklareres med navn på kosmetiske produkter. Blandt de 127 parfumestoffer er de 26 allerede begrænset i detergentforordningen, og samlet set er 20 fareklassificeret med H317. SCCS fraholder sig fra at anbefale deciderede maks. grænser for indholdet af alle parfumestofferne i kosmetiske produkter, især på grund af mangelfuldt datagrundlag. SCCS nævner dog, at den generelle grænse på 100 ppm tolereres af de fleste forbrugere, og vil sikre mod udvikling af nye allergikere både inden for almindeligt tolerante og sensitive personer.

Nordisk Miljömärkning har haft en dialog med IFRA og parfumeproducenter og tjekket status for IDEA (International Dialogue for the Evaluation of Allergens)¹⁴ vedrørende de 127 allergene parfumestoffer. SCCS og IDEA arbejder med at udvikle metoder til at kvantificere flere stoffer blandt de 127. Dette arbejde er ikke afsluttet, og der forventes tidligst at være krav om deklarering i europæisk lovgivning i 2019.

Nordisk Miljömärkning har derfor valgt at skærpe kravet til parfume ved at tilføje et krav om begrænsning af de sju stoffer, hvor der er størst risiko for sensibilisering i henhold til SCCS rapporten (SCCS/1459/11)¹⁵. De fleste af disse sju stoffer har ikke en harmoniseret klassificering i henhold til Echas summary

¹³ SCCS (Scientific Committee on Consumer Safety), opinion on fragrance allergens in cosmetic products, 13-14 December 2011

http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_073.pdf

¹⁴ <http://www.ideaproject.info/> (2015-06-03)

¹⁵ SCCS (Scientific Committee on Consumer Safety), opinion on fragrance allergens in cosmetic products, 13-14 December 2011

http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_073.pdf

of classification¹⁶, men visse klassificeras med H317. Der vil trinvist blive indført forbud mod flere parfumestoffer i henhold til SCCS' anbefalinger, men det gøres i et tempo, så det hænger sammen med testmetoder og muligheder for at dokumentere, parfumestoffer ikke findes i parfumeblandingen.

e) SCCS rekommenderar att de tre ämnena hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde (HICC), chloroatranol och atranol inte ska finnas i kosmetiska produkter. Nordisk Miljömärkning anser därför att det är relevant att förbjuda dem även i bil-, båt- och tågvårdsprodukter. Chloratranol och atranol förekommer i Oak moss (*Evernia Prunastri*) och Tree moss (*Evernia Furfuracea*) extrakt. Dessa vill Nordisk Miljömärkning också utesluta.

Lilial har självklassificerats som Repr2 H361 och är därför tillagd till listan över parfymämnen som inte får ingå.

Kravet är skärpt i förhållande till generation 5 av kriterierna med avseende på att parfymer inte får ingå i konsumentprodukter och professionella produkter för förtvätt, s.k. pre wash.

O9 Konserveringsmedel

- a) Konserveringsmedel, som ingår i produkten eller i ingående ämnen får inte vara bioackumulerbara. Konserveringsmedel bedöms som icke bioackumulerande om $BCF < 500$ eller $\log Kow < 4$. Om båda värdena finns tillgängliga, ska värden för högst uppmätta BCF användas, se bilaga 4.
- b) Konserveringsmedel som är bedömda som sensibiliserande med faroangivelsen H317 och/eller H334 får ingå med högst 0,0100 % (100 ppm) i produkten. Observera att krav O4 ska uppfyllas för produkten.

Observera att MI (metylisotiazolinon, CAS-nr 2682-20-4) utesluts i krav O7.

- Bilaga 2 för produkten och bilaga 3 för samtliga råvaror eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.
- Dokumentation av BCF eller logKow.
- Beräkning av mängden ingående sensibiliserande konserveringsmedel i slutprodukten.

Bakgrunden till krav O9

Konserveringsmedel tillsätts i vattenbaserade produkter för att förhindra bakterietillväxt. Många produkttyper inom den här produktgruppen har dock extrema pH och behöver inte konserveras. Bil- och båt- och tågvårdsprodukter för konsumenterna kan ha lång "shelf life", d.v.s. används ett fåtal gånger om året och räcker längre. Om de inte har ett extremt pH är konservering nödvändig.

¹⁶ ECHA, Summary of Classification and Labelling, <https://echa.europa.eu/sv/information-onchemicals/cl-inventory-database> (2017-05-08)

Eftersom konserveringsmedel i allmänhet är giftiga för vattenlevande organismer och kan framkalla överkänslighet och allergi begränsar Nordisk Miljömärkning användningen av dessa.

Utöver det här kravet finns det andra krav som begränsar utbudet av konserveringsmedel. Genom krav O5 förbjuds exempelvis formaldehyd och formaldehydavspaltare. Vidare utesluts CMIT (chloromethylisothiazolinone, CAS-nr 26172-55-4) genom förbudet mot klororganiska föreningar och 2-Phenylphenol genom förbudet mot hormonstörande ämnen, se krav O7. Även MI, (metylisotiazolinon, CAS-nr 2682-20-4) utesluts i krav O7.

a) Konserveringsmedel kan användas i produkter och ingående ämnen endast om de inte är bioackumulerbara. Bioackumulerbara föreningar ansamlas i fettvävnad hos levande organismer och kan förorsaka långtidsverkande skador i miljön. Kravet säkerställer att inte oönskade konserveringsmedel används.

b) Allergier mot konserveringsmedel har ökat de senaste åren¹⁷ och Nordisk Miljömärkning vill inte bidra till onödig exponering. Vi har därför valt att begränsa sensibiliserande konserveringsmedel. Sensibiliserande konserveringsmedel kan ingå i mängder som inte förorsakar märkning av produkten med ”innehåller xxx, kan förorsaka en allergisk reaktion”. Det har även lagts till en gräns på 100 ppm av försiktighetsskäl för alla konserveringsmedel som är klassificerade med Skin Sens 1 eller Skin sens 1B, för att undvika stora mängder av exempelvis Butylbenzisothiazolinone (BBIT, CAS-nr 4299-07-4) som skulle ingå i mycket högre koncentrationer än de andra isothiazolinonerna innan den utlöser klassificering som sensibiliserande.

Kravet är skärpt i förhållande till kriteriegeneration 5 med avseende på del b - att sensibiliserande konserveringsmedel tillåts i högst 100 ppm.

O10 Fosfor

Fosfater, fosfonater, fosfonsyra och fosforsyra får inte ingå i produkter för båtar och skepp.

I övriga produkter får fosfater, fosfonater, fosfonsyra och fosforsyra inte ingå i mängder så att den totala mängden fosfor (P) överstiger 2,5 g/liter brukslösning. Om doseringen är angiven som ett intervall ska den högsta rekommenderade doseringen användas vid beräkningen.

Observera nationell lagstiftning gällande fosfor i det land där produkten säljs/marknadsförs. I Norge regleras användningen av fosfor i "Forskrift om begrenning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), §2-12". Det innebär att mängden fosfat i flytande rengöringsmedel inte får överstiga 0,2 vikt% P.

- Beräkning av mängden fosfat, fosfonat, fosfonsyra och fosforsyra (beräknat som fosfor (P)) i g/liter brukslösning. Nordisk Miljömärknings beräkningsark kan användas. Det kan hämtas från Nordisk Miljömärknings hemsidor.

¹⁷ (Svedman, ym., 2012), (SCCS, 2013)

- Dokumentation över mängden fosfat (i vikt% P i produkten) som visar att produkter som ska säljas på den norska marknaden uppfyller norsk lagstiftning.

Bakgrunden till krav O10

Övergödning är en av de största utmaningarna för Östersjön speciellt och i insjöar generellt idag. Algblomning, syrebrist och bottendöd är några av de problem som övergödningen bidrar till. Övergödning uppstår när ett överskott av växtnäringsämnen kväve och fosfor kommer ut i havet. Nordisk Miljömärkning förbjuder fosfater, fosfonater, fosfonsyra och fosforsyra i produkter för båtar och skepp eftersom de leds direkt till vattenrecipienten efter användning. I övriga produkter får fosfater, fosfonater, fosfonsyra och fosforsyra inte ingå i mängder så att den totala mängden fosfor (P) överstiger 2,5 g/liter brukslösning.

Produkter som säljs/marknadsförs i Norge ska uppfylla norsk lagstiftning gällande fosfor.

Kravet är oförändrat i förhållande till generation 5 av kriterierna.

O11 VOC (flyktiga organiska föreningar)

Spolarvätska undantas från kravet.

Produkten kan endast innehålla en begränsad mängd flyktiga organiska föreningar, VOC, som kan bidra till bildning av fotokemisk smog, mätt som POCP.

- Produktens innehåll av VOC ska beräknas. För produkter som har ett VOC-innehåll < 1,2 % behöver inte POCP-beräkningen i krav b) genomföras då kravet kommer att vara uppfyllt även med en "worst case" bedömning.
- Maximalt innehåll av VOC som kan bidra till bildning av fotokemiskt smog i produkter är 12 g etenektivaler/kg produkt.

$$\frac{\sum m_1 \cdot POCP_1 + m_2 \cdot POCP_2 + \dots}{m_{\text{produkt}}} \leq 12 \text{ g } C_2H_2 \text{ ekvivalenter/kg}$$

m_i = massa i gram av VOC_i i produkten

$POCP_i$ = VOC_i -ämnets POCP-faktor i bilaga 5

m_{produkt} = produktens massa i kg

Organiska ämnen definieras som VOC om ångtrycket > 0,01 kPa vid 20 °C.

Om information om ångtrycket för ett organiskt ämne som har en kokpunkt < 250°C vid 101,3 kPa (1 atm) inte finns tillgängligt så ska det organiska ämnet tas med i POCP-beräkningen.

POCP: Photochemical Ozon Creation Potenzial (potensial för fotokemisk bildning av ozon som är en huvudbeståndsdel i smog).

För lösningsmedel som inte finns med i bilaga 5 kan POCP-värden från genomförda tester ligga till grund för beräkningen. Alternativt kan "worst case" för VOC-gruppen i bilaga 5 användas.

- Bilaga 3 för samtliga råvaror eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.

- ☒ Beräkning av produktens innehåll av VOC. Nordisk Miljömärknings beräkningsark kan användas. Det kan hämtas från våra hemsidor.
- ☒ POCP-beräkning i enlighet med kravet.

Bakgrunden till krav O11

VOC (flyktige organiska forbindelser) er kjemisk sett en meget bred gruppe som er så flyktige at de merkes både i utemiljø, arbeidsmiljø og inneklime. Da det både finnes uønskede helse- og miljømessige egenskaper hos denne stoffgruppen, kan produktene kun inneholde en begrenset mengde VOC.

Noen av VOC-forbindelsene har evne til å danne fotokjemisk smog. Denne egenskapen kalles POCP (Photochemical Ozon Creation Potensial). En øvre grense er også satt for disse forbindelsene. Beregningen gjøres ved hjelp av den danske UMIP-metoden (Udvikling af Miljøvenlige Industriprodukter) og er den offisielle danske metode til livscyklusvurdering.

Spylevæske er unntatt kravet da alkohol (etanol) er en viktig bestanddel.

Kravet er uforandret i forhold til generasjon 5 av kriteriene - bortsett fra at det er delt i to, for å gjøre kravet tydeligere.

5 Ekotokisitet og bionedbrytbarhet

O12 Långtidseffekter på miljøen

- a) Användningen av ingående ämnen som är klassificerade* med någon av faroangivelserna H410, H411 eller H412 begränsas enligt följande:

$$100 \cdot C_{H410} + 10 \cdot C_{H411} + C_{H412} < 0,5$$

där

C_{H410} = koncentrationen ämnen med H410 i gram/liter brukslösning

C_{H411} = koncentrationen ämnen med H411 i gram/liter brukslösning

C_{H412} = koncentrationen ämnen med H412 i gram/liter brukslösning

- b) Användningen av ingående ämnen som är klassificerade* med faroangivelsen H400 begränsas enligt följande:

$$C_{H400} < 0,4 \text{ gram/liter brukslösning}$$

*Tensider som är klassificerade med H412 undantas från kravet under förutsättning att de är lätt nedbrytbara** och anaerobt nedbrytbara***.*

Om upplysningar om ämnets miljöfara inte finns tillgängliga (i form av data på toxicitet och nedbrytbarhet eller toxicitet och bioackumulerbarhet) räknas ämnet som worst case, d.v.s. som miljöfarligt med H410.

** Observera att för att bedöma klassificering måste alla tillgängliga data ha värderats, inklusive data i ECHA-databaser.*

*** I enlighet med DID-listan, version 2016 eller senare. Om ämnet inte finns på DID-listan eller när data på DID-listan saknas, så dokumentera enligt testmetod nr 301 A-F eller nr 310 i OECD guidelines for testing of chemicals eller andra likvärdiga testmetoder.*

**** I enlighet med DID-listan version 2016 eller senare. Om ämnet inte finns på DID-listan eller när data på DID-listan saknas, så dokumentera enligt ISO 11734, ECETOC nr 28 (juni 1988), OECD 311, där en nedbrytbarhet på minst 60 % uppnås under anaeroba förhållanden.*

- Sammanställning av produktens innehåll i viktprocent av ämnen klassificerade med H400, H410, H411 och H412.
- Bilaga 2 för produkten och bilaga 3 för samtliga råvaror eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.
- Beräkning enligt formeln ovan som visar att krav a) uppfylls. Nordisk Miljömärknings beräkningsark kan användas. Det kan hämtas från våra hemsidor.
- Redogörelse av tensider som ska undantas av kravet (mängd, klassificering, nedbrytbarhet).
- Beräkning som visar att krav b) uppfylls. Nordisk Miljömärknings beräkningsark kan användas. Det kan hämtas från våra hemsidor.

Bakgrunden till krav O12

Krav som begränsar innehåll av miljöfarliga stoffer i bil-, båt- och togpleiemidler er svært viktig da dette er produkter som i høy grad risikere å komme direkte ut i vannmiljøet, da de kan anvendes i områder uten tilslutning til rensesanlegg.

Stoffer som er klassifisert miljøfarlig i henhold til gjeldende forskrifter kan kun inngå i produktet i begrensede mengder. Kravet har til formål å begrense mengden av miljøfarlige stoffer i produktet, og dermed den største potensielle miljøbelastning ved bil-, båt- og togvask.

Stoffer som er tungt nedbrytbare kan forårsake problemer i dag og i fremtiden. Særlig alvorlig kan effektene bli dersom stoffet samtidig er akutt toksisk. Derfor stilles det krav til konsentrasjon av stoffer med risikoenes H410 (meget giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet), H411 (giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet), H412 (skadelig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet), samt H400 (meget giftig for vannlevende organismer). Siden enkelte av produktene i denne produktgruppen iblant anvendes utomhus, og rester av disse produktene dermed kan gå direkte ut i naturen - er det viktig å begrense innholdet av stoffer med klassifiseringen H400.

Kravet er formet slik at produsentene selv må dokumentere at innholdsstoffene ikke er klassifisert i henhold til kravet.

Gennem vægtning af parametrene begrænses stoffer klassificeret som H410 mest. Vægtningen i formlen er koplet til klassificeringsgrænser for respektive klassificeringer. Der har vist sig et behov for at forbedre summeringen af de forskellige miljøfareklassninger og ved hjælp af vægtningen bedre afspejle den reelle miljøbelastning i miljøet.

Kravet er endret i forhold til generasjon 5 av kriteriene, ved at:

- Den samlede grenseverdien for stoffer klassifisert med H410, H411 og H412 er senket fra 1,5 til 0,5.
- Tensider klassifisert med H411 kan ikke lenger unntas kravet.
- Grenseverdien for stoffer klassifisert med H400 er senket fra 1,2 til 0,4 gram/liter bruksløsning.

O13 CDV (produktens kritiska förtunningsvolym)

Spolarvätska undantas från kravet.

Produktens kritiska förtunningsvolym (CDV) får inte överstiga maxvärdena som är angivna i tabell 5.

Tabell 5 Maxvärden för CDV_{kronisk} / liter brukslösning per produkttyp

Produkttyp	Maxvärde för CDV _{kronisk} / liter brukslösning
Alkalisk avfettning	150 000
Kallavfettning	250 000
Mikroemulsion	250 000
Schampo	100 000
Avrinningsmedel	30 000
Vax	125 000
Fälg-/hjulrengöring	250 000
Insektsrengöring	250 000
Andra produkter	25 000

CDV beräknas med följande formel för samtliga ämnen i produkten:

$$CDV_{kronisk} = \sum CDV_i = \sum (dos_i \times DF_i \times 1000 / TF_{i \text{ kronisk}})$$

dos_i = den ingående mängden av varje enskilt ämne "i", i g/l brukslösning

DF_i = nedbrytningsfaktorn för ämne "i", i enlighet med DID-listan

$TF_{i \text{ kronisk}}$ = kronisk toxicitetsfaktor för ämne "i", i enlighet med DID-listan

Om $TF_{i \text{ kronisk}}$ saknas kan $TF_{i \text{ akut}}$ användas.

CDV beräknas utifrån den högsta angivna brukslösningen (g/liter brukslösning) på etiketten.

Hänvisning till DID-listan, version 2016 eller senare. För ämnen som inte finns på DID-listan eller när data på DID-listan saknas ska parametrarna räknas fram enligt vägledningen i DID-listan del B. Den tillhörande dokumentationen ska skickas in.

- Beräkning av CDV_{kronisk} för produkten. Nordisk Miljömärknings beräkningsark kan användas. Det kan hämtas från våra hemsidor.
- Bilaga 3 för samtliga råvaror eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.

Bakgrunden till krav O13

CDV är ett teoretiskt värde som tar hänsyn till varje ämnes giftighet och nedbrytbarhet i miljön. Metoden är utvecklad tillsammans med EU Ecolabel. En maximal gräns på CDV säkrar att de Svanenmärkta produkterna har en

minimal belastning på recipienten. CDV beräknas för alla ingående ämnen i produkten.

CDV-gränsen finns endast angiven med kroniska värden i generation 6. Generellt är användandet av kroniska data att föredra då långtidstoxicitet anses ha högre kvalitet och anger mer precisa/pålitliga estimeringar av potentiella miljöeffekter jämfört med akuta toxicitetsdata.

Produkttyperna ser något annorlunda ut än i kriteriegeneration 5:

- Motortvätt utgår, då dessa produkter är avfettningsmedel.
- Fönstertvätt utgår och dessa produkter tillhör istället andra produkter.
- Avfettningsmedel är uppdelad i alkalisk avfettning, kallavfettning och mikroemulsioner.
- Från andra produkter är fälg- och hjulrengöring samt insektsrengöring utseparerade.

Kravgränserna för CDV har skärpts för samtliga produkttyper jämfört med generation 5 av kriterierna sett till de numeriska värdena. En övergång från akuta till kroniska data innebär dock att skärpningen blir något mindre än vad siffrorna antyder. De nya gränserna är baserade på data som Nordisk Miljömärkning har från produkter som har miljömärkningslicens.

6 Tilläggskrav på spolarvätska

Kraven i det här avsnittet gäller endast för spolarvätska.

O14 Etanol

Etanol som ingår i spolarvätska ska uppfylla följande krav:

- a) Etanolen ska vara baserad på förnybar råvara.

Förnybar råvara definieras som en råvara som kommer från biologiskt material som kontinuerligt förnyas i naturen inom en kortare framtid, t.ex. spannmål och trä (Europeisk standard EN 16575:2014).

- b) På årsbasis ska minst 50 % av etanolen vara framställd av en restprodukt enligt förnybartdirektivet (EU) 2018/2001¹⁸.

Restprodukt: ett ämne som inte är den eller de slutprodukter som produktionsprocessen direkt är avsedd att producera; den är inte huvudsyftet med produktionsprocessen och processen har inte avsiktligt ändrats för att producera den.

Restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske och skogsbruk: restprodukter som direkt genereras inom jordbruk, vattenbruk, fiske och skogsbruk och som inte inbegriper restprodukter från relaterad industri eller bearbetning.

- c) Etanolen får inte vara baserad på sockerrör.

¹⁸ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, Artikel 2, punkt 43 och 44.

Kravet omfattar inte biprodukter, rest- och avfallsprodukter från själva sockerrörsindustrin. Kravet omfattar inte heller rest- och avfallsprodukter skapade av hushåll eller kommersiella, industriella eller institutionella faciliteter i rollen som slutanvändare av en produkt som inte längre kan användas till det avsedda ändamålet.

- Redogörelse för vilken typ av förnybar råvara som används.
- Dokumentation som visar att restprodukten uppfyller definitionen av restprodukt i förnybartdirektivet (EU) 2018/2001.

Bakgrunden till krav O14

Det används årligen mellan 30–35 miljoner liter spolarvätska i Danmark, Norge och Sverige.¹⁹

Användning av färdigblandad spolarvätska innebär transport av vatten och ökade mängder förpackningsmaterial. Nordisk Miljömärkning är väl medveten om de miljömässiga fördelarna med koncentrerad spolarvätska framför färdigblandad. Genom att endast tillåta Svanenmärkning av koncentrerad spolarvätska i tidigare kriteriegenerationer har Nordisk Miljömärkning försökt främja användningen av koncentrerade produkter. Marknaden har istället utvecklats åt precis det andra hållet och merparten av den spolarvätska som används i Norden idag är färdigblandad.

Spolarvätska släpps ut i vattenmiljön direkt efter användning. Mängden tensider som hamnar i recipienten är densamma, oavsett om en koncentrerad eller färdigblandad spolarvätska har använts, eftersom den koncentrerade späds innan användning. Det är således lika relevant med miljökrav på tensider i färdigblandad som koncentrerad spolarvätska.

Vid användning av koncentrerad spolarvätska finns risk för felaktig dosering - och därmed överdosering, när konsumenten själv ska späda den koncentrerade produkten. I samband med spädningen finns det även risk för att konsumenten kommer i kontakt med den koncentrerade produkten. Dessa risker begränsas vid användning av färdigblandad spolarvätska.

Nordisk Miljömärkning föreslår därför att färdigblandad spolarvätska ska inkluderas i kriterierna. På så vis kan Nordisk Miljömärkning urskilja de miljömässigt bästa produkterna inom det färdigblandade segmentet.

a) Etanol framställs petrokemiskt genom hydrering av etylen. Etanol kan också tillverkas av vegetabiliska råvaror, främst spannmål, socker och majs. För att styra bort från fossila råvaror ställer Nordisk Miljömärkning krav på att all etanol som används i Svanenmärkt spolarvätska ska vara baserad på vegetabilisk råvara.

b) På årsbasis ska minst 50 % av etanolen vara framställd av en restprodukt enligt förnybartdirektivet (EU) 2018/2001. Tabellen nedan visar växthusgasutsläpp (gCO₂eq/MJ) för odling, bearbetning, transport och

¹⁹ Holmberg, Fred; Business Development Swed Handling AB. E-mail. 2019-12-03.

distribution för etanol från vanliga produktionsmetoder som används i Europa.²⁰ Värdena avser biodrivmedel men spolarvätska antas följa samma mönster, även för distribution. Värdena visar att etanol från vetehalm, som är en restprodukt, ger en klimatgasreduktion på minst 50 % jämfört med etanol av sockerrör. Jämfört med konventionell etanol från vete (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk) är klimatgasreduktionen minst 70 %.

Tabell 6 Växthusgasutsläpp för etanol

Etanol från olika produktionsmetoder	Typiskt värde för växthusgasutsläpp (gCO ₂ eq/MJ)*	Normalvärde för växthusgasutsläpp (gCO ₂ eq/MJ)*
Etanol av vetehalm	11	13
Etanol av virkesavfall	17	22
Etanol av odlad skog	20	25
Etanol av sockerbetor	33	40
Etanol av vete (processbränsle ej spec.)	57	70
Etanol av vete (brunkol som processbränsle i kraftvärmeverk)	57	70
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i konventionell panna)	46	55
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	39	44
Etanol av vete (halm som processbränsle i kraftvärmeverk)	26	26
Etanol av majs, producerad inom EG (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	37	43
Etanol av sockerrör	24	24

* *Totalt för odling, bearbetning, transport och distribution för biodrivmedel.*

c) Sukkerrör er per i dag ikke knyttet så stærkt til problemer med afskovning af regnskov som for palme- og sojaolie, men der kan også være udfordringer knyttet til denne produktion. I perioden 1960-2008 er arealet for dyrket sukkerrør øget fra 1,4 til 9 Mha. Omtrent 65 % af nyplantet sukkerrør sker på sletteland (græssletter og savanner) og det resterende består af områder, som tidligere blev brugt til dyrkning af andre landbrugsafgrøder. Men med en øgning i efterspørgslen efter sukkerrør som råvare, udforskes muligheden for ekspansion af produktionsområder. Derfor kan tab af biodiversitet i regnskoven også blive et problem knyttet til sukkerrør i fremtiden. I dag er det Cerradoen som er under størst pres fra sukkerrørsindustrien. Cerradoen er en tropisk savanne i Brasilien, som har en unik biodiversitet og specifikke økosystemer som er truede²¹. Nordisk Miljömärkning tillåter därför inte etanol som är baserad på sockerrör i Svanenmärkt spolarvätska.

Kravet är skärpt i förhållande till generation 5 av kriterierna. I de tidigare kriterierna ställdes endast krav på att minst 80 volym-% av produkten skulle vara baserad på vegetabilisk råvara.

²⁰ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

²¹ http://www.wwf.dk/wwfs_arbejde/skov/soja/skovomrader/cerrado/ (besøgt 10. december 2017)

O15 Effektivitet och frostskydd

Produkten ska vara minst lika effektiv som motsvarande produkter på marknaden. Produktens effektivitet ska dokumenteras med användartest i enlighet med bilaga 6 och 7.

Produktens frostskydd ska dokumenteras i enlighet med standarden ASTM D1177-17 "Standard Test Method for Freezing Point of Aqueous Engine Coolants", ASTM D2386-19 "Standard Test Method for Freezing Point of Aviation Fuels" eller motsvarande.

- Användartest i enlighet med bilaga 6 och 7.
- Testrapport i enlighet med med standarden ASTM D1177-17 "Standard Test Method for Freezing Point of Aqueous Engine Coolants", ASTM D2386-19 "Standard Test Method for Freezing Point of Aviation Fuels" eller motsvarande.

Bakgrunden till krav O15

De spolarvätskor som finns på marknaden har varierande effektivitet och det kan finnas stora skillnader mellan den fryspunkt som anges på förpackningen och den faktiska fryspunkten. Nordisk Miljömärkning ställer därför krav på produktens effektivitet och frostskydd.

Kravet är förtydligt i förhållande till generation 5 av kriterierna. Bland annat framgår det att minst 80 % av användarna som testar en produkt i ett användartest ska bedöma den som tillräckligt effektiv eller mycket effektiv för att kravet ska vara uppfyllt.

7 Förpackningar och användarinformation

Det här kapitlet innehåller krav på plastförpackningar och användarinformation.

O16 Återvinningsdesign av plastförpackningar och förslutningar (exklusive pouches)

Plastförpackningar ska ges en utformning som underlättar materialåtervinning. Det innebär att:

- Förpackningar ska vara tillverkade av monomaterial av polyeten (PE) eller polypropen (PP).
- Förpackningar och förslutningar får inte vara infärgade med Carbon Black.

Undantag: Små mängder Carbon Black som används i andra färger än svart om det kan dokumenteras att NIR-sensorn läser och sorterar förpackningen eller förslutningen till rätt plastfraktion.

- Silikon får inte användas i förslutningar.
- Barriärer är inte tillåtna.
- Fyllmedel så som CaCO₃ får inte tillföras PE- och PP-förpackningar och förslutningar i en halt så att plastens densitet överskrider 0,995 g/cm³.
- Metalldelar får inte ingå i förpackningar, förslutningar eller etiketter.

Undantag: Metallfjädrar i pumpflaskor.

- Polystyren (PS), polyetentereftalat (PET), polyvinylklorid (PVC) eller plast baserade på andra typer av halogenerade plaster får inte användas i etiketter.
- PET-G (polyethylene terephthalate glycol-modified) får inte användas i etiketter/krympfilmsetiketter.
- Etiketter/krympfilmsetiketter får inte täcka mer än 60 % av förpackningens yta. Undantag ges för etikett/krympfilmsetikett som är av samma plast som förpackningen.

Beräkningen av procentandelen ska baseras på förpackningens tvådimensionella profil. Om etiketten har olika storlek på förpackningens framsida respektive baksida ska kravet på 60 % uppfyllas för varje sida separat. Endast de områden som är synliga för NIR-detektorn när förpackningen placeras på sorteringsbandet ska inkluderas i beräkningen. Det betyder att förpackningens sidor samt det övre och nedre området inte ska inkluderas i beräkningen. På liknande sätt ska beräkningen för en cylindrisk förpackning baseras på de områden som är synliga för NIR-detektorn när förpackningen ligger i ett "worst-case"-läge på sorteringsbandet.

Förpackningen omfattar flaska, burk, dunk eller liknande. Förslutningen omfattar kapsyler/lock och påmonterade doseringsanordningar/pumpar.

Observera att Nordisk Miljömärkning kommer att genomföra ett projekt om etiketter för att se om fler krav på etiketter bör inkluderas i kraven. Det kommer att fattas ett beslut inklusive en implementeringsplan i mars 2021.

- Förpackningsspecifikation (inklusive flaska/burk/dunk, etiketter och förslutning) eller intyg som visar vilken plast som används samt vilken färg förpackning och förslutning har.
- Bilaga 8 eller motsvarande intyg ifyllt och undertecknat.
- En beräkning som visar att densitetsmättet inte överskrids.
- Information om etikettens storlek i förhållande till förpackningen.

Bakgrunden till krav O16

Avfallssteget påverkas av många faktorer, exempelvis sorteringsmöjligheter i varje land eller kommun, och hur konsumenten och den professionella användaren slutligen sorterar avfallet. Nordisk Miljömärkning kan dock arbeta övergripande för återvinning av förpackningar genom att ställa krav som stödjer den processen.

EU har antagit en handlingsplan för cirkulär ekonomi som har ett tydligt fokus på återvinning, särskilt när det gäller förpackningsmaterial. Insamling av avfall kan antingen leda till en hög nivå av materialåtervinning, där värdefulla material återförs till ekonomin, eller till ett ineffektivt system där återvinningsbart avfall till stor del hamnar i deponi eller skickas till förbränning. EU har också accepterat en plaststrategi som fokuserar på att göra återvinning av plast mer lönsam, minska användningen av engångsartiklar, stoppa nedskräpningen av hav, driva investeringar och innovationer gällande

minimering av avfall och arbeta för globala lösningar och standarder för att minska användningen av plast. Återvinningsbarhet är ett viktigt steg mot en cirkulär ekonomi. Huvudmaterialet i förpackningen måste vara återvinningsbart. Krav O16 och O17 säkerställer att plastförpackningarna är återvinningsbara i dagens recirkulationssystem i Norden. Det är de nordiska återvinningsmanualerna som utgör bakgrunden till kravet på att förpackningar ska vara tillverkade av monomaterial av polyeten (PE) eller polypropen (PP). Det är den bästa plasten ur ett återvinningsperspektiv. Bionedbrytbar plast är inte lämpligt i dagens återvinningsystem och kan orsaka problem i materialåtervinningsprocessen.

Färglös plast har det högsta återvinningsvärdet. Mörka färger resulterar i mörkare återvunna fraktioner, vilket inte är att föredra och Carbon Black kan orsaka problem för NIR-detektorn i automatiserade sorteringsanläggningar.

Fyllmedel så som CaCO_3 får inte tillföras PE- och PP-förpackningar och förslutningar i en halt så att plastens densitet överskrider $0,995 \text{ g/cm}^3$. Om plasten blir för tät sjunker den i återvinningsprocessens vattenbad och går till förbränning istället för materialåtervinning.

Metall är inte tillåtet eftersom rester gör att plast avvisas om det finns metalldetektorer på sorteringslinjen. Metallrester kan också bryta ner plast och utgöra ett problem i den återvunna plastfraktionen.

Silikon får inte användas i förslutningar eftersom det är svårt att få bort i återvinningsprocessen. Silikonföroreningar i återvunna fraktioner är problematiska.

Ur återvinnings synpunkt bör etiketter helst vara av samma material som flaskan. Därför är PS, PET eller PVC inte tillåtet. Om NIR-detektorn vid sorteringsanläggningen träffar etiketten istället för förpackningen kan den hamna i den avvisade fraktionen. Därför får etiketter inte täcka mer än 60 % av förpackningens yta. PET-G är problematisk i återvinning och inte är kompatibel med A-PET.

Kravet är nytt i förhållande till kriteriegeneration 5.

O17 Återvinningsdesign av påsar/pouches

Påsar/pouches ska ges en utformning som underlättar materialåtervinning. Det innebär att:

- Förpackningar och förslutningar ska vara tillverkade av polyeten (PE) eller polypropen (PP).
- Förpackningar ska vara av monomaterial, dvs ej laminat med skikt i olika material. Barriärbeläggningar får endast utgöras av EVOH (Ethylene vinyl alcohol) i max 2 % i förhållande till totalvikt.
- Förpackningar och förslutningar får inte vara infärgade med Carbon Black.

Undantag:

- *Små mängder Carbon Black som används i andra färger än svart om det kan dokumenteras att NIR-sensorn läser och sorterar förpackningen eller förslutningen till rätt plastfraktion.*
- *Text och piktogram.*
- Silikon får inte användas i förslutningar.
- Fyllmedel såsom CaCO₃ får inte tillföras PE- och PP-förpackningar eller förslutningar i en halt så att plastens densitet överskrider 0,995 g/cm³.
- Polystyren (PS), polyetentereftalat (PET), polyvinylklorid (PVC) eller plast baserade på andra typer av halogenerade plaster får inte förekomma i etiketter.

Förpackningen omfattar påsar/pouches. Förslutningen omfattar kapsyler och lock.

- ☒ Förpackningsspecifikation (inklusive påse/pouch, eventuella etiketter och förslutning) eller intyg som visar vilken plast som används samt vilken färg förpackning och förslutning har.
- ☒ Bilaga 8 eller motsvarande intyg ifyllt och undertecknat.
- ☒ En beräkning som visar att densitetsmättet inte överskrids.

Bakgrunden till krav O17

Kraven för påsar/pouches är desamma som för plastförpackningar och förslutningar men med tilläget att barriärbeläggningar endast får utgöras av EVOH (Ethylene vinyl alcohol) i max 2 % i förhållande till totalvikt. Detta är i linje med vad återvinningsföretagen rekommenderar för att inte återvinningsprocessen ska påverkas negativt.²²

Kravet är nytt i förhållande till kriteriegeneration 5.

O18 Användarinformation

På produktens etikett ska nedanstående information framgå. För produkter för professionell användning kan informationen framgå av tillhörande produktblad.

- Produktens användningsområde.
- Doseringsanvisning för produkter som ska spädas innan användning.
- Fryspunkt för rekommenderad dosering för koncentrerad spolarvätska.
- Hur förpackningen ska sorteras/återvinnas i varje nordiskt land där den säljs. Text eller symboler kan användas.
- För konsumentprodukter: Uppmaning om att välja en tvättplats där vattnet leds till avlopp som är anslutet till reningsverk. Förslag på text: *För att skona miljön – välj en tvättplats där vattnet leds till avlopp som är anslutet till reningsverk.*

- ☒ Kopia av etikett och/eller produktblad.

Bakgrunden till krav O18

²² Grönt Punkt: Basic Facts Report on Design for Plastic Packaging Recyclability, 2017
<https://www.grontpunkt.no/media/2777/report-gpn-design-for-recycling-0704174.pdf>

En betydande miljöparameter är att produkten används till rätt ändamål och att den doseras korrekt. Felanvändning och överdosering leder till ökad och onödig miljöbelastning. Nordisk Miljömärkning ställer därför krav på att det finns tydlig information om användningsområde och dosering på produktens etikett. Därtill är det viktigt att användare av konsumentprodukter blir upplysta om att de ska välja en tvättplats där vattnet leds till avlopp som är anslutet till reningsverk för att undvika att produkter släpps direkt ut i vattenmiljön. För att uppmuntra till återvinning ska information om hur förpackningen ska sorteras/återvinnas i varje nordiskt land där den säljs framgå.

Kravet är uppdaterat i förhållande till generation 5 av kriterierna med avseende på information om hur förpackningen ska sorteras/återvinnas i varje nordiskt land där den säljs.

O19 Förpackningar för skumprodukter

- a) Sprejer som innehåller drivgas är inte tillåtet.
- b) Skumprodukter: alla sprejprodukter ska ha permanent aerosolreducerande munstycke (skummunstycke).

Alternativt ska sprejprodukter ha annan aerosolreducerande anordning, till exempel aerosolreducerande formulering i form av viskös produkt. Det alternativet godkänns om det genomförs ett test som visar att mängden inhalerbar, torakal respektive respirabel aerosol är minst lika låg för testprodukten i sin ordinarie förpackning som för en referensprodukt med skummunstycke. Referensprodukten ska vara en Svanenmärkt produkt med skummunstycke.

Referensprodukten ska ha motsvarande kemiska sammansättning och fysikaliska egenskaper som produkten som testas. Testet ska utföras i enlighet med «bestemmelse av inhalerbar, torakal og respirabel aerosolfraksjon» såsom beskrivet i Olsen et al. (2017)²³. Testet ska utföras på ett laboratorium som är kompetent och opartiskt. Det ska uppfylla de allmänna kraven enligt standarden EN ISO 17025 eller vara ett officiellt GLP-godkänt laboratorium.

- Dokumentation som visar att drivgas inte används, till exempel beskrivning av förpackningen.
- Intyg/dokumentation från producenten av triggern/sprejflaskan som visar att den har permanent skummunstycke.
- Beskrivning av den alternativa aerosolreducerande anordningen och testrapport från jämförelsen mellan test- och referensprodukten.
- Dokumentation som visar att testet är utfört på ett laboratorium som är kompetent och opartiskt - och som uppfyller de allmänna kraven enligt standarden EN ISO 17025 eller är ett officiellt GLP-godkänt laboratorium.

Bakgrunden till krav O19

²³ Rengjøringsmidler i sprayform – Frigir de helseskadelige stoffer til arbeidsatmosfæren som kan inhaleres til lungene? Olsen, R., et al. (2017). STAMI-rapport nr 2. ISSN nr 1502-0932.

a) Rengjørings-sprayer med drivgass skiller seg fra triggersprayer blant annet ved at beholderen er av metall, og at produktene inneholder drivgasser som ofte er brannfarlige. Markedsandelene for bil-, båt- og togpleiemidler med drivgass er lav, dvs. potensialet er lavt. Nordisk Miljømerking har derfor i denne omgang valgt å utelukke produktformatet, uten å undersøke miljøpåvirkningene i detalj opp mot triggersprayprodukter.

b) Produkter som seljs som sprejer har ett annat exponeringsscenario än produkter som spæds i vatten före användning. Vid användning av sprej bildas en sprejdimma, vilken användaren kan andas in. Detta ökar risken för att användaren utsätts för allergener.

Flere studier har antydnet en sammenheng mellom rengjørings-sprayer og astma hos voksne²⁴. Mengden av de helserelaterte aerosolfraksjonene inhalerbar, torakal og respirabel aerosol i spraytåken kan reduseres betraktelig ved bruk av skumdyse^{25 26}.

Sprayprodukter uten skumdyse eller tilsvarende aerosolreducerende innretning vil heretter ikke lenger kunne Svanemerkes.

Det andra alternativet innebär att producenten av produkten reducerar aerosoler på annat sätt såsom att exempelvis ha en viskös produkt. Detta kan godkännas om ett test kan påvisa att testproduktens i sin ordinære förpackning har minst lika låg inhalerbar, torakal respektive respirabel aerosol som en referensprodukt med mesh foamer. Referensproduktens ska vara en Svanenmärkt produkt med mesh foamer. Testet ska utföras i enlighet med «bestemmelse av inhalerbar, torakal og respirabel aerosolfraksjon» såsom beskrevet i Olsen et al. (2017)²⁷, Testet ska utföras på ett laboratorium som är kompetent och opartisk. Det ska oppfylle de allmänna kraven enligt standarden EN ISO 17025 eller vara ett offisielt GLP-godkänt laboratorium.

Delkrav b är nytt i förhållande till generation 5 av kriterierna.

8 Effektivitet

Spolarvætska omfattas inte av krav O20. Se kapitel 6 för krav på spolarvætska.

O20 Effektivitet

²⁴ Siracusa A, De Blay F, Folletti I, Moscato G, Olivieri M, Quirce S, Raulf-Heimsoth M, Sastre J, Tarlo SM, Walusiak-Skorupa J, Zock J-P. Asthma and exposure to cleaning products – a European Academy of Allergy and Clinical Immunology task force consensus statement. *Allergy* 2013; 68: 1532–1545

²⁵ Rengjøringsmidler i sprejform – Frigir de helseskadelige stoffer til arbeidsatmosfæren som kan inhaleres til lungene? Olsen, R., et al. (2017). STAMI-rapport nr 2. ISSN nr 1502-0932. <https://stami.no/wp-content/uploads/2017/02/STAMI-rapport20nr202202017.pdf>

²⁶ Personlig kontakt med Raymond Olsen, STAMI, 2017

²⁷ Rengjøringsmidler i sprejform – Frigir de helseskadelige stoffer til arbeidsatmosfæren som kan inhaleres til lungene? Olsen, R., et al. (2017). STAMI-rapport nr 2. ISSN nr 1502-0932.

Produkten ska vara minst lika effektiv som motsvarande produkter på marknaden. Produktens effektivitet ska dokumenteras enligt nedan:

- För rengörande konsumentprodukter ska effektiviteten dokumenteras med funktionstest i enlighet med bilaga 9.
 - För rengörande produkter för professionell användning ska effektiviteten dokumenteras antingen med:
 - a) funktionstest i enlighet med bilaga 9 eller
 - b) användartest i enlighet med bilaga 10 och 11.
 - För polerande produkter till manuell användning ska effektiviteten dokumenteras i enlighet med standarden ASTM D4955-89 ”Standard Practice for Field Evaluation of Automotive Polish”.
 - För polerande produkter till icke manuell användning ska effektiviteten dokumenteras med användartest i enlighet med bilaga 10 och 11.
 - För avrinningsmedel, sköljmedel, spolvax och kombivax som ingår i ett system tillsammans med andra Svanenmärkta rengörande eller polerande produkter för automattvätt ska effektiviteten dokumenteras med användartest i enlighet med bilaga 10 och 11.
- För rengörande konsumentprodukter: Funktionstest i enlighet med bilaga 9.
- För rengörande produkter för professionell användning: Funktionstest i enlighet med bilaga 9 eller användartest i enlighet med bilaga 10 och 11.
- För polerande produkter till manuell användning: Testrapport i enlighet med med standarden ASTM D4955-89 ”Standard Practice for Field Evaluation of Automotive Polish”.
- För polerande produkter till icke manuell användning: Användartest i enlighet med bilaga 10 och 11.
- För avrinningsmedel, sköljmedel, spolvax och kombivax som ingår i ett system tillsammans med andra Svanenmärkta rengörande eller polerande produkter för automattvätt: Användartest i enlighet med bilaga 10 och 11.

Bakgrunden till krav O20

Det är viktigt att Svanenmärkta produkter är minst lika effektiva som motsvarande produkter på marknaden. Produktens effektivitet ska därför dokumenteras med funktionstest, användartest eller enligt standarden ASTM D4955-89 ”Standard Practice for Field Evaluation of Automotive Polish”, beroende på produktens användningsområde och funktion. I samband med revisionen till kriteriegeneration 6 har Nordisk Miljömärkning undersökt om det finns standardiserade effektivitetstester för fler produkttyper än polerande produkter till manuell användning. Eftersom detta inte finns har Nordisk Miljömärkning valt att behålla kravet på funktionstest och användartest. Kravet är dock förtydligat i förhållande till generation 5 av kriterierna. Bland annat framgår det att minst 80 % av de professionella användarna som testar en produkt i ett användartest ska bedöma produkten/produktsystemet som tillräckligt effektiv eller mycket effektiv för att kravet ska vara uppfyllt.

9 Kvalitets- och myndighetskrav

Kvalitet och myndighetskrav är allmänna krav som alltid ingår i Nordisk Miljömärknings kriterier. Syftet med dessa är att säkerställa att grundläggande kvalitetssäkring och tillämpliga miljökrav från myndigheterna hanteras på lämpligt sätt. De säkerställer också att Nordisk Miljömärknings krav uppfylls för produkten under hela licensens giltighetstid.

För att säkerställa att Svanens krav uppfylls ska följande rutiner vara implementerade.

O21 Ansvarig och organisation

Det ska finnas en ansvarig på företaget för att Svanens krav uppfylls, en marknadsföringsansvarig och en ekonomiansvarig samt en kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning.

Organisationsstruktur som visar ansvariga för ovanstående.

O22 Dokumentation

Licensinnehavaren ska arkivera den dokumentation som sänts in i samband med ansökan eller på motsvarande sätt upprätthålla information i Svanens datasystem.

∅ Kontrolleras på plats vid behov.

O23 Produktens kvalitet

Licensinnehavaren ska garantera att den Svanenmärkta produktens kvalitet inte försämras under licensens giltighetstid.

∅ Reklamationsarkiv kontrolleras på plats.

O24 Planerade ändringar

Planerade produkt- och marknadsmässiga förändringar som påverkar Svanens krav ska skriftligen meddelas Nordisk Miljömärkning.

Rutiner som visar hur planerade produkt- och marknadsmässiga förändringar hanteras.

O25 Oförutsedda avvikelser

Oförutsedda avvikelser som påverkar Svanens krav ska skriftligen rapporteras till Nordisk Miljömärkning samt journalföras.

Rutiner som visar hur oförutsedda avvikelser hanteras.

O26 Spårbarhet

Licensinnehavaren ska kunna spåra den Svanenmärkta produkten i sin produktion. En tillverkad/såld produkt ska kunna gå att spåra tillbaka till det tillfälle (tid och datum) och den plats (specifik fabrik) samt i relevanta fall även vilken maskin/produktionslinje där den blev producerad. Dessutom ska det gå att koppla ihop produkten med faktiskt använd råvara.

Beskrivning/rutiner över hur kravet uppfylls.

O27 Lagar och förordningar

Licensinnehavaren ska säkerställa att relevanta gällande lagar och bestämmelser följs på samtliga tillverkningsställen för den Svanenmärkta produkten. Till exempel för säkerhet, arbetsmiljö, miljölagstiftning och anläggningsspecifika villkor/koncessioner

Underskriven ansökningsblankett.

Bakgrunden till krav O21 till O27

Kvalitets och myndighetskraven är generella krav som alltid är med i Nordisk Miljömärknings kriterier för produkter. Syftet med dessa är att säkerställa att grundläggande kvalitetssäkring och gällande miljökrav från myndigheter blir hanterade. Dessa ska även säkerställa att Nordisk Miljömärknings krav på produkten efterlevs under hela licensens giltighet.

Dessa krav motsvarar kraven i kriteriegeneration 5.

10 Områden utan krav

Det ställs inget krav på vikt–nytt-förhållande (VNF) för förpackningar. Bakgrunden är att det inte ser ut att vara någon betydande skillnad på förpackningar hos olika producenter. Det verkar inte heller finnas någon efterfrågan efter specialdesignade förpackningar så som det gör i andra produktgrupper, exempelvis rengöringsmedel och kosmetiska produkter. Det viktigaste är förpackningens motståndskraft mot kemikalier, fysiska påfrestningar och täthet och i de fall det krävs att förpackningen uppfyller kraven på UN-märkning. Intresset för onödigt förpackningsmaterial är liten, både hos producenter och kunder. Professionella produkter levereras ofta i stora volymer (10, 25 eller 200 liter) vilket dessutom gör att förpackningens miljöbelastning i förhållande till produktens övriga miljöbelastning är liten.

11 Ändringar jämfört med tidigare generation

Här listas kort de viktigaste ändringarna jämfört med tidigare generation.

Tabell 7 Jämförelse av krav mellan kriteriegeneration 5 och 6.

Krav remiss-förslag gen. 6	Krav gen. 5	Samma krav	Ändring	Nytt krav	Kommentar
O1 Beskrivning av produkten	O1		X		Det ska redogöras för hur produktens dosering i g/liter brukslösning är framtagen utifrån rekommenderad dosering på etikett/produktblad.
O2 Recept	O2	X			
O3 Hållbara råvaror				X	

O4 Klassificering av produkten	O3		X		<p>Kravet är skärpt med avseende på följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Produkter som är märkta med EUH208 "Innehåller (namnet på det sensibiliserande ämnet). Kan orsaka en allergisk reaktion" kan inte Svanenmärkas. - CRM-stoffer forbys på produktnivå i tillägg till på råvaronivå.
O5 Klassificering av ingående ämnen	O6 och O7		X		<p>Kravet är en sammanslagning av två tidigare krav på allergiframkallande ämnen respektive CMR-ämnena.</p> <p>Kravet är skärpt med hänsyn till sensibiliserande ämnen och att en gräns för hur mycket NTA som får finnas i råvaran är införd.</p>
O6 Organiska ämnen, nedbrytbarhet	O9	X			
O7 Ämnen som inte får ingå i produkten	O10 och O12		X		<p>Kravet är skärpt med avseende på följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ftalater forbys - MG (metyldibromoglutaronitrile, CAS-nr 35691-65-7) forbys - MI (metylisotiazolinon, CAS-nr 2682-20-4) forbys - Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFAS) forbys - BHT (butylated hydroxytoluene, CAS-nr 128-37-0) forbys - I tillägg till siloksanene D4, D5 og HMDS, forbys också D6 - Mikroplast forbys - Hormonstörande ämnen enligt följande förbjuds: <ul style="list-style-type: none"> • Ämnen som anses vara potentiellt hormonstörande enligt EU-kommissionens Endocrine Disruptor priority list, category 1 och 2, eller kommande prioriteringslistor från EU-kommissionen. • Ämnen som identifierats uppfylla eller troligen uppfylla WHO:s definition av ett hormonstörande ämne av danska Centre on Endocrine Disruptors (CeHoS). • Ämnen som identifierats som hormonstörande enligt de vetenskapliga kriterierna i biocidförordningen (EU 2017/2100) eller växtskyddsmedelsförordningen (EU 2018/605). • Ämnen som identifierats som hormonstörande av ECHA's ED Expert Group.

O8 Parfym	O11 och O3		X		Kravet är skärpt med avseende på att parfymer inte får ingå i konsumentprodukter och professionella produkter för förtvätt, s.k. pre-wash.
O9 Konserveringsmedel	O15		X		Kravet är skärpt med avseende på del b - att sensibiliserande konserveringsmedel tillåts i högst 100 ppm.
O10 Fosfor	O17	X			
O11 VOC (flyktiga organiska föreningar)	O16	X			
O12 Långtidseffekter på miljön	O5		X		Kravet er skjerpet ved at: - Den samlede grenseverdien for stoffer klassifisert med H410, H411 og H412 er senket fra 1,5 til 0,5. - Tenisder klassifisert med H411 kan ikke lenger unntas kravet. - Den samlede grenseverdien for stoffer klassifisert med H400 er senket fra 1,2 til 0,4.
O13 CDV (produktens kritiska förtunningsvolym)	O14		X		Övergång från akuta till kroniska data. Produkttyperna ser något annorlunda ut än i kriteriegeneration 5: - Motortvätt utgår, då dessa produkter är avfettningsmedel. - Fönstertvätt utgår och dessa produkter tillhör istället andra produkter. - Avfettningsmedel är uppdelad i alkalisk avfettning, kallavfettning och mikroemulsioner. - Från andra produkter är fälg- och hjulrengöring samt insektsrengöring utseparerade. Kravgränserna för CDV har skärpts för samtliga produkttyper sett till de numeriska värdena. En övergång från akuta till kroniska data innebär dock att skärpningen blir något mindre än vad siffrorna antyder.
O14 Etanol	O20		X		Kravet är skärpt. I de tidigare kriterierna ställdes endast krav på vegetabilisk råvara.
O15 Effektivitet och frostskydd	O21		X		Kravet är förtydligat. Bland annat framgår det att minst 80 % av användarna som testar en produkt i ett användartest ska bedöma den som tillräckligt effektiv eller mycket effektiv för att kravet ska vara uppfyllt.
O16 Återvinningsdesign av plastförpackningar och förslutningar				X	

(exklusive pouches)					
O17 Återvinningsdesign av påsar/pouches				X	
O18 Användarinformation	O23		X		Kravet är uppdaterat med avseende på information om hur förpackningen ska sorteras/återvinnas i varje nordiskt land där den säljs.
O19 Förpackningar för skumprodukter	O26		X		Delkrav b som innebär att alla sprejprodukter ska ha permanent aerosolreducerande munstycke (skummunstycke) är nytt.
O20 Effektivitet	O27		X		Kravet är förtydligat. Bland annat framgår det att minst 80 % av de professionella användarna som testar en produkt i ett användartest ska bedöma produkten/produktsystemet som tillräckligt effektiv eller mycket effektiv för att kravet ska vara uppfyllt.
O21 Ansvarig och organisation	O29	X			
O22 Dokumentation	O30	X			
O23 Produktens kvalitet	O31	X			
O24 Planerade ändringar	O32	X			
O25 Oförutsedda avvikelser	O33	X			
O26 Spårbarhet	O34	X			
O27 Lagar och förordningar	O28	X			